

Asemakaavan muutos
690/AKM Tori

Asemakaavan selostus
16.5.2017 päivättyyn
asemakaavan muutosehdotukseen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt
asemakaavan muutoksen 21.8.2017.2017.

Kaava on tullut voimaan 25.6.2018.

SISÄLLYS

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	5
1.1	Tunnistetiedot.....	5
2	Kaava-alueen sijainti	5
2.1	Kaavan nimi ja tarkoitus	5
3	TIIVISTELMÄ	5
3.1	Kaavaprosessin vaiheet (valmistelun olennaiset vaiheet)	5
3.2	Asemakaavan muutoksen sisältö	6
3.3	Asemakaavan toteuttaminen	6
4	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	6
4.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	6
4.1.1	Alueen yleiskuvaus.....	7
4.1.2	Luonnonympäristö.....	8
4.1.3	Rakennettu ympäristö.....	8
4.1.4	Maanomistus	12
4.2	Suunnittelutilanne	12
4.2.1	Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset	12
5	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	19
5.1	Asemakaavan suunnittelun tarve.....	19
5.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat suunnitelmat.....	19
5.3	Osallistuminen ja yhteistyö	19
5.3.1	Osalliset	19
5.3.2	Vireilletulo.....	20
5.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt	20
5.3.4	Viranomaisyhteistyö	21
5.4	Asemakaavan tavoitteet	21
5.4.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	21
5.4.2	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen	21
5.5	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	22
5.5.1	Ennen kaavatyötä laaditut vaihtoehdot	22
5.5.2	Kaavatyön aikana laaditut vaihtoehdot	23
5.5.3	Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu	26
5.5.4	Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet.....	28
5.5.5	Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset	31
6	ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	31

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

6.1	Kaavan rakenne	31
6.2	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	31
6.3	Aluevaraukset.....	31
6.3.1	Korttelialueet	31
6.3.2	Torialue	32
6.3.3	Kadut.....	32
6.3.4	Maanalaiset tilat katujen alla ma/a-1.....	32
6.3.5	Yleiset pysäköintialueet LP-8 ja LP-9	32
6.4	Kaavan vaikutukset	32
6.4.1	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kaupunkiympäristön laatuun .	32
6.4.2	Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset	33
6.4.3	Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset	33
6.4.4	Kaavan rakentamisaikaiset vaikutukset	34
6.4.5	Kaavan vaikutukset tekniseen huoltoon.....	34
6.4.6	Kaavan vaikutukset ympäristön häiriötekijöihin.....	34
6.5	Kaavamerkinnot ja -määräykset.....	34
6.6	Nimistö	34
7	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	34
7.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	34
7.2	Toteuttaminen ja ajoitus	35
7.3	Toteutuksen seuranta.....	35

Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

- Liite 1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Liite 2: Asemakaavakartta (1:2000) merkintöineen ja määräyksineen
- Liite 3: Tilastolomake
- Liite 4: Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelma 4.4.2016
- Liite 5: Heinolan keskustan liikennesuunnitelma 3.2.2016
- Liite 6: Heinola, Valaistuksen yleissuunnitelma, tiivistelmä 2016
- Liite 7: Valmisteluvaiheen lausunnot ja mielipiteet ja niiden vastineet
- Liite 8: Havainnekuva yleissuunnitelman muutoksista
- Liite 9: Ehdotusvaiheen lausunnot ja muistutukset ja niiden vastineet

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista

Torikahvilan rakennushistoriaselvitys, Selvitystyö Ahola 2016

Allin- elinvoimalaskenta, Tietojärjestelmäpalvelu Salokorpi Oy, 2016

Keskustan palvelukohteiden viitoitussuunnitelma, 2015, Ramboll Finland Oy

Kaupallinen selvitys vertailu 2007-2015, Heinolan kaupunki 2015

Heinolan keskustan kehittäminen 2015 / Pysäköinti keskustassa, Autopaikkakysely kiinteistöille

Muutosvirtaa, toimenpiteitä Heinolan keskustan elinvoimaisuuden turvaamiseksi, Arkkitehtuuritoimisto Kimmo Lylykangas 2014

Heinolan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys KUKUSE, päivitys ja täydennyssuunnitelma 2014

Heinolan keskustan ranta-alueen ja puistojen kaupunkikuvallinen ja toiminnallinen kehittäminen, hankesuunnitelma, WSP Oy 2014

Heinolan keskustan laatukäsikirja, päivitys, Heinolan kaupunki 2012

Heinolan maankäytön tehostaminen yritysten ja asukkaiden näkökulmasta – hanke (osahanke 3 / Keskusta), Arkkitehtitoimisto A-konsultit 2011

Torin kehittämisen ideakilpailu, WSP Oy ja Arkkitehtitoimisto Vesa Honkonen, 2008 + Täysikuun torin jatkosuunnitelma, Vesa Honkonen 2008

Selvitys torin liiketilan hyödyntämismahdollisuuksista, Tekninen toimi 2008

Heinolan kaupallisten palveluiden selvitys, Tuomas Santasalo Ky 2007

Toimiva tori –opas, tori- ja markkinakaupan keskusjärjestö

Heinolan ydinkeskustan yleissuunnitelma, 2000, Arkkitehdin Ali-Kovero ja Suunnittelukeskus Oy

Heinolan ydinkeskustan yleissuunnitelma, liikennejärjestelmän tarkistus, 2001

Keskustan katujen katusuunnitelmat, 2003

Heinolan kansallinen kaupunkipuisto, hoito- ja käyttösuunnitelma 5.11.2008

Keskustan hulevesiselvitys 2014

Heinolan opastussuunnitelma 2012

Ydinkeskustan osayleiskaavan 2020 perusselvitykset

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

Selvityksiä on kuvattu tarkemmin kohdassa 3.3 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat ja selvitykset

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

690/Akm Tori asemakaavan muutos. Selostus koskee 24.5.2016 päivättyä asemakaavakarttaa.

Asemakaava koskee 1. kaupunginosan korttelia 37, torialuetta, yleisiä pysäköintialueita sekä Kauppakadun, Savontien, Torikadun ja Kirkkokadun katualueita (kiinteistö 1-1-21-23) ja yleistä aluetta 1K.

Asemakaavan muutoksella muodostuu yleisiä alueita: liikennealuetta, torialuetta sekä katualueen osia. Asemakaavan muutoksella poistuu kortteli 37.

Kaavan laatija: Kaavoitusarkkitehti Katri Kuivalainen

2 Kaava-alueen sijainti

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Heinolan ydinkeskustassa ruutukaava-alueella käsittäen torin sekä siihen liittyviä katualueita.

2.1 Kaavan nimi ja tarkoitus

Asemakaavan nimeksi on valittu ”Tori”. Kaavatunnus on 690/Akm.

Tarkoituksena on, että uudella kaavalla luodaan edellytyksiä yleiskaavan mukaiselle keskustan kehittämiselle, lukuun ottamatta toriparkkia. Kaavassa määriteltäviä asioita ovat mm. torilla sijaitsevien rakennusten paikat ja koko, maanalaisen rakentamisen reunaehdot sekä Kirkkokadun kävelykatu. Kaavalla edistetään Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Samalla luodaan edellytyksiä kaupunkiympäristön ja jalankulkijan palvelutason parantamiselle.

3 TIIVISTELMÄ

3.1 Kaavaprosessin vaiheet (valmistelun olennaiset vaiheet)

Torin uudistaminen käynnistyi yleissuunnitelman laatimisen aloittamisella keväällä 2015. Tätä on edeltänyt toriympäristön lukuisat visiointivaiheet ja yleiskaavan laadinta.

Tekninen lautakunta päätti aloittaa torin asemakaavan muutoksen laatimisen 22.9.2015 ja asemakaavoituksen vireille tulosta ilmoitettiin kuulutuksella 3.10.2015.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kaupungintalon maankäyttöosaston kaavoitusyksikön ilmoitustaululla ja Kirkonkylän Kyläpirtillä sekä

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

kaupungin internet-sivulla 3.10.2015 alkaen ja on nähtävillä kaavaehdotuksen nähtävillä oloon saakka. OAS postitettiin osallisille.

Kaavan valmisteluaineisto ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä Heinolan torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelma, Heinolan liikennesuunnitelma ja Valaistuksen yleissuunnitelma olivat nähtävillä em. paikoissa 24.08.-23.09.2016.

Tekninen lautakunta hyväksyi asemakaavan muutosehdotuksen 17.1.2017.

Muutosehdotus oli nähtävillä kaupungintalolla maankäyttöosaston kaavoitusyksikön ilmoitustaululla ja Kirkonkylän Kyläpirtillä sekä kaupungin kotisivuilla 30.1.-1.3.2017. Kaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta.

Kaupunginhallitus käsitteli kaavaehdotusta 12.6.2017.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi asemakaavan muutoksen 21.8.2017.

Lainvoiman asemakaava sai 25.6.2018.

3.2 Asemakaavan muutoksen sisältö

Asemakaavan muutos on osa Heinolan keskustan kehittämistyötä. Kaavan tarkoitus on mahdollistaa kehittämis- ja rakentamistoimet, jotka vahvistavat Heinolan keskustan viihtyisyyttä, kaupallista vetovoimaa ja kilpailukykyä.

Tavoitteena on mahdollistaa torin ja katuympäristön ilmeen kohentamiseen tähtäävän yleissuunnitelman mukaiset muutokset, toripalvelurakennuksen rakentaminen, korttelialueiden maanalaisten pysäköintilaitosten laajentaminen katualueille sekä niihin liittyvät yhteydet naapurikortteleihin.

3.3 Asemakaavan toteuttaminen

Katusuunnitelmien ja torisuunnitelman tekeminen sekä toteutussuunnittelu voidaan aloittaa jo kaavan ollessa vireillä, koska kaavamuutos ei vaikuta näiden alueiden peruskorjausten toteuttamiseen, mikäli maanalaista rakentamista ei toteuteta. Uusi toripalvelurakennus voidaan rakentaa, kun kaava on saanut lain voiman.

Ennen uuden toripalvelurakennuksen rakentamista on suoritettava yleisten alueiden lohkominen.

Torin rakentamisen ajaksi on osoitettava torikaupalle kaupallisen ydinkeskustan alueelta väliaikainen paikka. Vaihtoehtoisesti voidaan torin rakentaminen toteuttaa vaiheittain.

4 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

4.1.1 Alueen yleiskuvaus

Laajuudeltaan n. 1.8 hehtaarin kokoinen suunnittelualue on Heinolan ydinkeskustaa. Suunnittelualue käsittää yleiset alueet rajautuen Rantapuistoon, Kymenkartanonkatuun, Koulukatuun ja Virtakatuun.

Heinolan residenssin ensimmäisessä asemakaavassa ei ollut lainkaan varattu aluetta torille. Torikauppaa käytiin aluksi nykyisen Maaherranpuiston eteläosan tyhjällä residenssitontilla. Tämän jälkeen tori sijaitsi syrjäisemmissä paikoissa, kunnes Senaatin vuonna 1862 hyväksymällä asemakaavan muutoksella kauppatori perustettiin residenssitontin pohjoislaitaan. Koko alue saatiin torikäyttöön, kun kuvernöörintalo vuonna 1898 purettiin. Alun perin tilapäisen sijoituksen vuoksi torin laidalla ei ole koskaan ollut julkisia rakennuksia.

Tori on säilynyt mittakaavallisesti yhtenäisenä matalien rakennusten ja puurivien ympäröimänä kauppatorina.

Tori on kaupungin keskipiste sekä toiminnallisesti että fyysisesti. Torin merkitys kauppapaikkana on säilynyt ja tori on säilyttänyt asemansa myös tapahtumien näyttämönä ja tapaamispaikkana.

Kuva 1: Vanha näkymä keskustaan etelästä

Kuva 2: Viistokuva vuodelta 2005 kaakosta torin suuntaan

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

4.1.2 Luonnonympäristö

Suunnittelualueella ei ole varsinaista luonnonympäristöä vaan alue on kokonaisuudessaan rakennettua aluetta. Torin etelälaidan toripuistikko on vuodelta 1907. Sen keskiosaan pystytettiin myöhemmin vuoden 1918 sodan sankaripatsas. Torin muilla reunoilla on vuonna 1937 istutetut puurivit. Puustona on pääasiassa puistolehmuksia. Puurivien alustalla on pensaita Savontiellä ja Torikadulla.

Maaperä ja maastonmuodot

Ydinkeskusta sijaitsee melko tasaisella alueella viettäen vähitellen Kymijoen rantaa kohden. Torialueen nykyisen pinnan korkeustaso vaihtelee Torikadun ja Kirkkokadun kulman +85.0 ja Savontien ja Kauppakakun kulman +83.0 välillä. Torialue on 1-1,8 % sivukalteva.

Maaperä on pinnan rakennekerrosten alapuolella kerrallista karkeaa silttiä, hienoa hiekkaa ja hiekkaa eri vahvuisina tiiveydeltään vaihtelevina kerroksina. Pehmeitä kerroksia ei kairauksissa ole havaittu. Tiiviit ja erittäin tiiviit maakerrokset alkavat 4-6 m syvyydessä maan pinnasta.

Luonnon maaperä on pääosin routivaa, täytöt routimattomia.

Pohjavesi

Suunnittelualue ei ole pohjavesialuetta. Pohjaveden pinta on vuonna 2011 suoritettujen mittausten mukaan torialueen eteläreunassa noin 4,6 m syvyydessä maanpinnasta. Tämä asettaa haasteita kustannustehokkaalle maanalaiselle rakentamiselle. Torin pohjoisosassa pohjaveden pinta on kuitenkin syvemmillä n. 6,7 metriä.

4.1.3 Rakennettu ympäristö

Torin rakennukset, rakenteet ja rakennelmat

Torilla on kaksi rakennusta, matalia muurirakenteita ja istutusaltaita. Kahvila Tori sijaitsee torialueen lounaiskulmalla ja toripalvelurakennus sen vieressä. Torikahvila on rakennettu vaiheittain nykyiseen kokoonsa. Vanhin osa valmistui 1930-luvulla huoltoasemaksi ja laajennuksia on tehty 1950-, 1960- ja 1980-luvuilla.

Toripalvelurakennuksessa sijaitsee torimyyjien tilat, jätehuoltotilat, kioski sekä taksiasema. Aivan kiinni torikahvilan pihan aitamuriin rakennettu toripalvelurakennus sulki vanhan kulkureitin Kauppakadulta torille.

Torin rakennelmat sekä toripalvelurakennus ovat huonossa kunnossa ja ulkoasultaan nuhjuisia. Nykyinen torin betonikiveys on vuodelta 1989.

Toria ympäröivä rakennuskanta

Toria ympäröi matalahko rakennuskanta, jossa on liiketilojen lisäksi myös asuntoja. Monin paikoin toiseen kerrokseen sijoittuneita liiketiloja on myös muutettu asunnoiksi liiketilojen heikon kysynnän vuoksi.

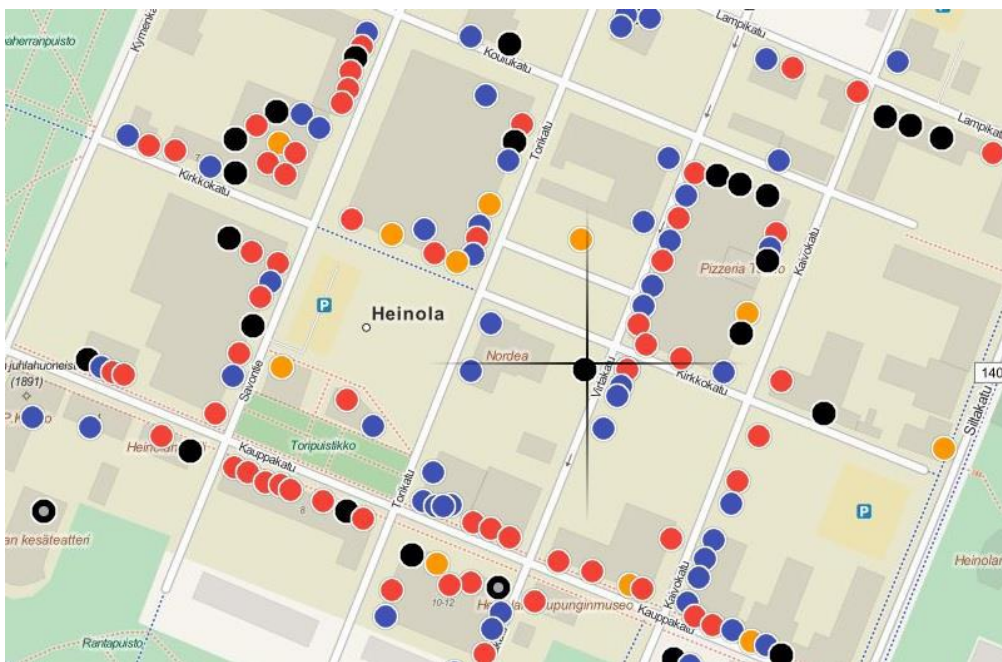
Vanhimmat rakennukset torin laidalla ovat Heinolan Yhdyspankki (1944, laaj. 1954 ja 1962) sekä Kortteli 2:n kulmassa jugendtyylinen entinen apteekin asuin- ja liikerakennus (1899). Pankkirakennus on asemakaavalla suojeltu.

Palvelut

Torin ympäristö on kaupungin keskustan kaupallinen keskipiste ja itse torikin on säilyttänyt merkityksensä kauppapaikkana. Heinolan keskustan kaupalliset palvelut ovat keskittyneet melko tiiviille alueelle.

Torin lähistöllä on myös WPK- talo ja kirjasto.

Talvella 2016 on Heinolan keskustasta tehty ALL:in elinvoimalaskenta, jolla lasketaan keskustan kivijalan ja kauppakeskusten liiketilat: lauantailiikkeet, ravintolat, arkiyritykset sekä tyhjätkin liiketilat. Menetelmän avulla lasketaan keskustan elinvoimaluku sekä rajataan elävä ydinkeskusta. Torin alueen liiketilat keskittyvät Savontien ja Kauppakadun varteen.

Kuva 3 Heinolan keskustan lämpökartta ja keskipiste. Liiketilojen keskipiste on hieman torin itäpuolella Kirkkokadun ja Virtakadun kulmassa. (Keskustan liiketilat on laskettu elävän keskustan alueelta, joka on laajempi kuin tämän kartan alue). Keskustassa tyhjiin liiketilojen määrä on korkea (kartassa musta merkintä).

Työpaikat ja elinkeinotoiminta

Torilla on muutama ympärivuotinen torimyyjä. Markkinapäivinä ja kesäaikaan myyjien määrä lisääntyy merkittävästi. Toria ympäröivien rakennusten maantasokerroksessa sijaitsevat liiketilat ovat mielenkiintoisissa torin palveluihin liittyviksi.

Liikenne

Heinolan ydinkeskustan korttelirakenne ja liikenne perustuu ruutukaavaan. Tori on hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Joukkoliikenteen reitit kulkevat Kaivokatua pitkin, pysäkkien etäisyys torista on 170 metriä. Pysäköintipaikkoja on torilla, kulmittain torista olevalla paikoitusalueella korttelissa 22 sekä katujen varsilla. Myös liikerakennukset tarjoavat kellari- ja kattotasoilla autopaikoitusta.

Pyöräily on yleisesti käytetty kuljetapa keskustassa, mutta reittien jatkuvuudessa systematiikka on puutteellinen. Toria sivuavilla kaduilla ei ole pyöräteitä.

Ruutukaava-alueella on vaihtelevan levyiset jalkakäytävät molemmin puolin katua.

Ympäristöhäiriöt

Torin kolmella sivulla on ajoneuvoliikennettä, mutta liikennemäärät ovat kuitenkin normaalisti melko vähäisiä, joten melun ja pakokaasun määräkään ei ole kovin suuri. Torin pysäköintialue ja torille ajavat myyntiautot heikentävä jalankulkijoiden turvallisuutta ja torialueen viihtyisyyttä.

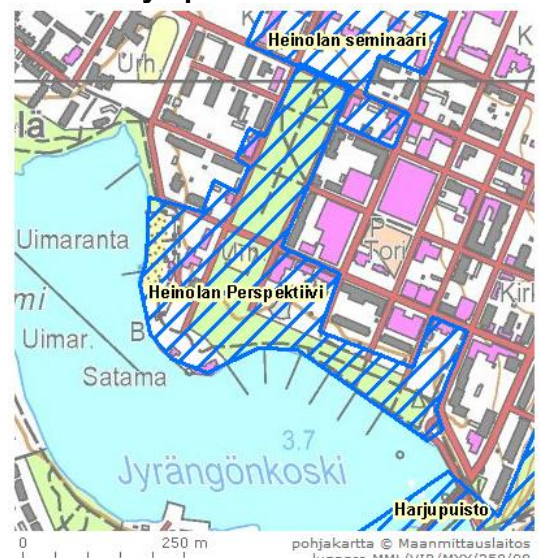
Torilla, nykyisessä kahvilarakennuksessa on toiminut huoltamo, josta on voinut aiheutua maaperän pilaantumista.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Heinolan residenssin ensimmäisessä asemakaavassa suunnittelualueelle sijoittui residenssin hallintokeskus, joka oli rakennettu vuonna 1787. Tori sijoittui tontin pohjoisosaan. Korttelin 16 kohdalla on sijainnut 1700-luvun kylätontti.

Tori ei sisälly yhteenkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäväksi luokiteltuun kulttuuriympäristöalueeseen. Suunnittelualue kuitenkin sivuaa merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä sekä kansallista kaupunkipuistoa.

Heinolan keskustan muinaismuistoja ei ole tutkittu.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY

Kuva 4 RKY aluerajaukset

Kaava-alue sivuaa Heinolan Perspektiivi – nimistä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kansallinen kaupunkipuisto KKP

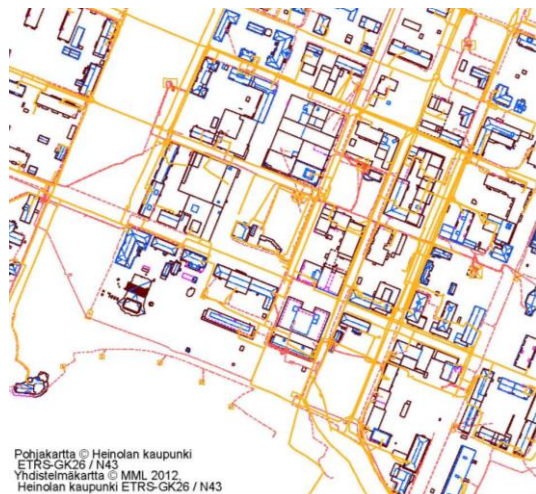
Heinolan kansallinen kaupunkipuisto on perustettu 6.5.2002. Puistoon sisältyy torin kulmalla sijaitseva kortteli 2, jolla sijaitsee mm. WPK-talo ja kesäteatteri. Varsinainen kaava-alue ei ole kaupunkipuistorajauksessa, mutta maisema-arvoina esiin on puiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa nostettu Kirkkokadun katunäkymä.

Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä on kartoitettu puiston mahdollisia laajentumisalueita. Heinolan tori on osoitettu mahdolliseksi laajentumisalueeksi, koska tori kaupungin toiminnallisena keskipisteenä täydentäisi kaupunkipuiston monipuolisuutta.

Yhdyskuntatekninen huolto

Suunnittelualueella on laaja maanalaisten yhdyskuntateknisten putkien ja johtojen verkosto.

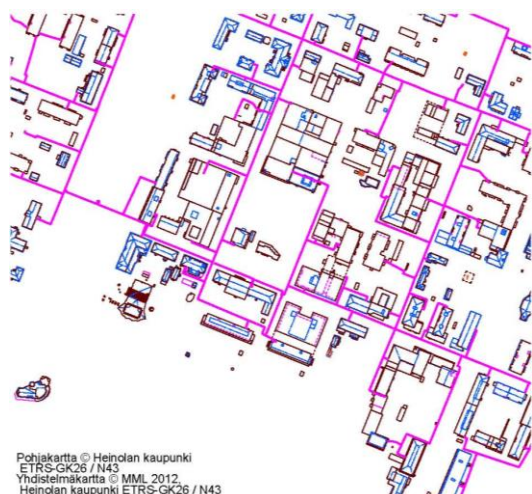
Pohjakartta © Heinolan kaupunki
ETRS-GK26 / N43
Yhdistelmäkartta © MML 2012
Heinolan kaupunki ETRS-GK26 / N43

Kuva 5 Maakaapelit

Pohjakartta © Heinolan kaupunki
ETRS-GK26 / N43
Yhdistelmäkartta © MML 2012
Heinolan kaupunki ETRS-GK26 / N43

Kuva 6 Vesi- ja viemäriverkko

Pohjakartta © Heinolan kaupunki
ETRS-GK26 / N43
Yhdistelmäkartta © MML 2012
Heinolan kaupunki ETRS-GK26 / N43

Kuva 7 Kaukolämpöverkko

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

4.1.4 Maanomistus

Suurin osa suunnittelualueesta on kaupungin omistuksessa. Savontien länsipuolen nykyisille korttelialueille sijoittuvat paikoituskaistat (osittain) ja jalkakäytävät ovat kiinteistöosakeyhtiöiden omistamia. Kaavan valmisteluvaiheessa päätettiin jättää nämä kiinteistöihin kuuluvat alueet kaavan muutosalueen ulkopuolelle.

4.2 Suunnittelutilanne

4.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on 30.11.2000 antanut päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (tarkistus 13.11.2008). Alueidenkäytön suunnittelulla tulee edistää mm.

- olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämistä
- joukkoliikenteen, pyöräily ja jalankulun edellytysten parantamista
- palvelujen ja työpaikkojen sijoittamista siten, että ne ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa
- keskusta-alueiden kehittämistä monipuolisina alueina ottaen huomioon rakennetun ympäristön ajallinen kerroksellisuus, omaleimaisuus ja ihmisläheisyys
- hyvän elinympäristön luomista kestävän kehityksen periaatteita noudattaen

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 (hyväksytty 2.12.2016)

Päijät-Hämeen voimassa olevassa maakuntakaavassa Heinolan ydinkeskusta on keskustatoimintojen aluetta.

Ydinkeskustan osayleiskaava 2020

Kaupunginvaltuuston 15.12.2008 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa Heinolan ydinkeskustan osayleiskaavassa 2020 suunnittelualue on torin osalta torialuetta. Kauppakatu, Savontie, Torikatu ja Kirkkokatu ovat katualueen osia, jotka ovat kävelypainotteisia. Nykyinen Kirkkokadun kävelykatuosuus on osayleiskaavassa osoitettu kävelykatuna. Kirkkokadulle ja Savontielle on osoitettu kevyen liikenteen reitit. Savontielle, Kirkkokadulle ja Torikadulle on osoitettu katualueen osa, jota voidaan muokata osana vireisten kiinteistöjen kehittämistä, esimerkiksi katualueen kattaminen ja/tai maanalainen rakentaminen. Katualueen osa tulee säilyttää julkisena katutilana. Ruutukaava-alueelle ominaiset katunäkymät on säilytettävä avoimina. Savontien ja Torikadun eteläosat on osoitettu yleisinä pysäköintialueina. Torin pohjoisosassa on mahdollista maanalainen rakentaminen. Torille on osoitettu ohjeellinen kaksikerroksinen rakennusala.

Ote yleiskaavakartasta on osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka on selostuksen LIITE 1.

Asemakaava

Torin ja pääosin katualueiden voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1978. Torilla sijaitsevan korttelialueen kaava on hyväksytty vuonna 1981.

Luettelo suunnittelualueella voimassa olevista asemakaavoista:

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

250/A	vahvistettu	19.10.1978, tori ja katualueet lukuun ottamatta rantakatuja.
317/A	vahvistettu	11.5.1981, torilla sijaitseva KL-1 alue.
431/A	vahvistettu	23.2.1988, Korttelin 20 tontti 5. Kaavan muutosalue on rajattu kaavan valmisteluvaiheessa siten, että tämä kaava jää voimaan.
474/A	hyväksytty	25.9.1989, Savontien jatkeen LP-alue.
534/A	vahvistettu	19.2.1998, Torikadun jatkeen LP-alue
635/AKM	hyväksytty	12.4.2010, Torikadun itäreuna korttelin 16 kohdalla. Kaavan muutosalue on rajattu kaavan valmisteluvaiheessa siten, että tämä kaava jää voimaan.

Kuva 8 Voimassa olevat asemakaavat

Ydinkeskustan alueelle on tullut vuonna 2005 vireille Keskustan asemakaavan muutos Akm 600 (Tekninen lautakunta 21.6.2005 § 192). Kyseinen asemakaavan muutosprosessi (asemakaavan ajanmukaistaminen) on muutettu osayleiskaavan laadinnaksi. Asemakaavan muutoksesta on todettu, että ydinkeskustan asemakaavan muuttaminen voidaan laatia myös tarkoituksenmukaisissa pienemmissä osissa. Vireillä olevan asemakaavan muutos Akm600 osalta tulee tutkittavaksi, lopetetaanko kaavamuutoksen laadinta tarpeettomana tai vanhentuneena tavoitteiltaan vai muutetaanko kaavamuutoksen rajausta.

Ote ajantasa-asemakaavakartasta on osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, joka on selostuksen LIITE 1.

Rakennusjärjestys

Heinolan kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 18.6.2012.

Tonttijako ja kiinteistörekisteri

Tori ja suunnittelualueen kadut ovat yleisiä alueita, joista ainoastaan Savontie Kirkkokadusta pohjoiseen on rekisteröity Heinolan kaupungin ylläpitämään yleisten alueiden rekisteriin. Katualueille kohdistuu joitakin rasitteita ja autopaikkasopimuksia.

Pohjakartta

Pohjakarttana käytetään Heinolan kaupungin maankäyttöosaston kiinteistö- ja mittausyksikön ylläpitämää vektorimuotoista pohjakarttaa.

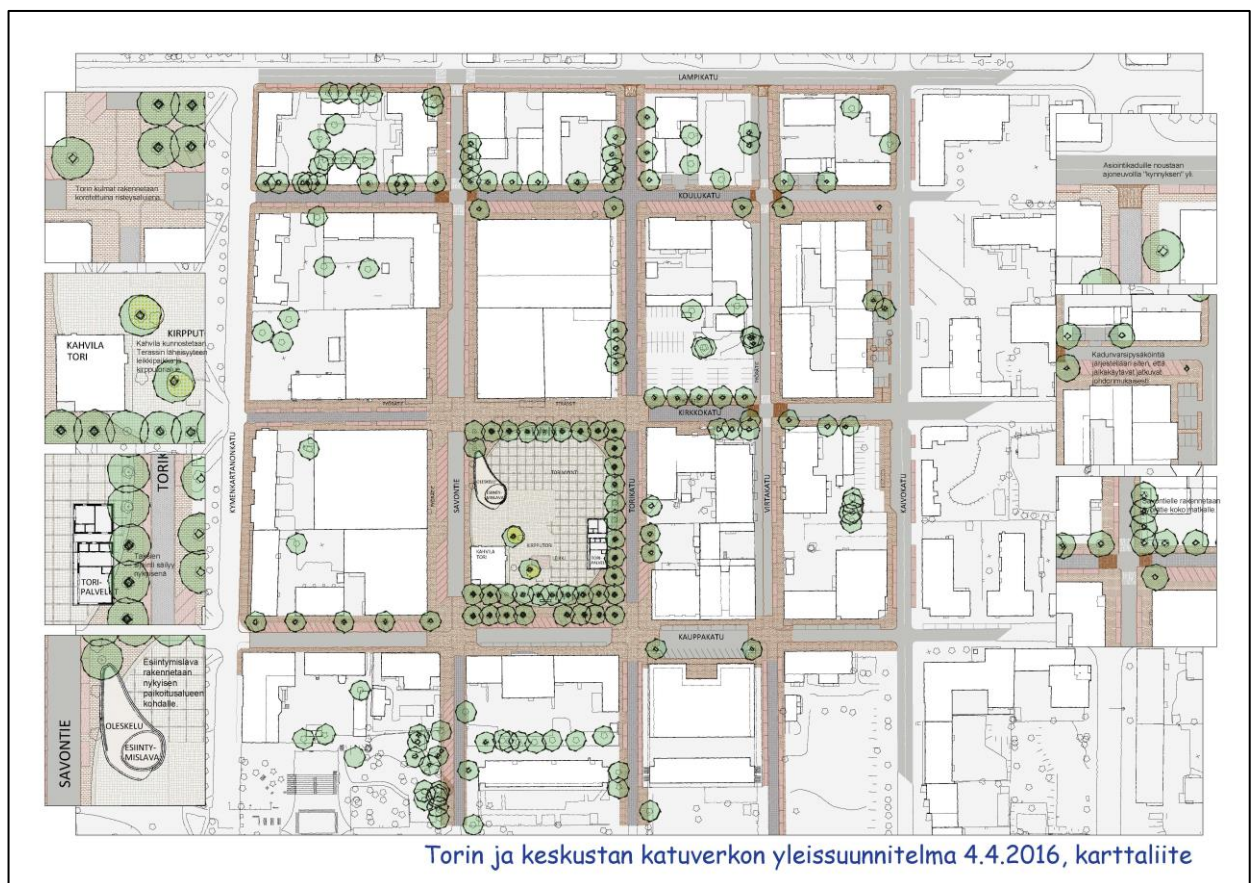
Rakennuskiellot

Aluetta ei ole määrätty rakennuskieltoon kaavan laatimisen ajaksi.

Torin ja ydinkeskustan katuverkon yleissuunnitelma 2016

Keväällä 2016 valmistunut suunnitelma laadittiin kaupungin omana työnä.

Liikennesuunnittelusta vastasi Destia Oy ja valaistussuunnittelusta Valoa Design Oy.

Kuva 9 Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelma

Tekninen lautakunta hyväksyi yleissuunnitelman 12.4.2016 § 42.

Yleissuunnitelma on selostuksen liiteasiakirja LIITE 4.

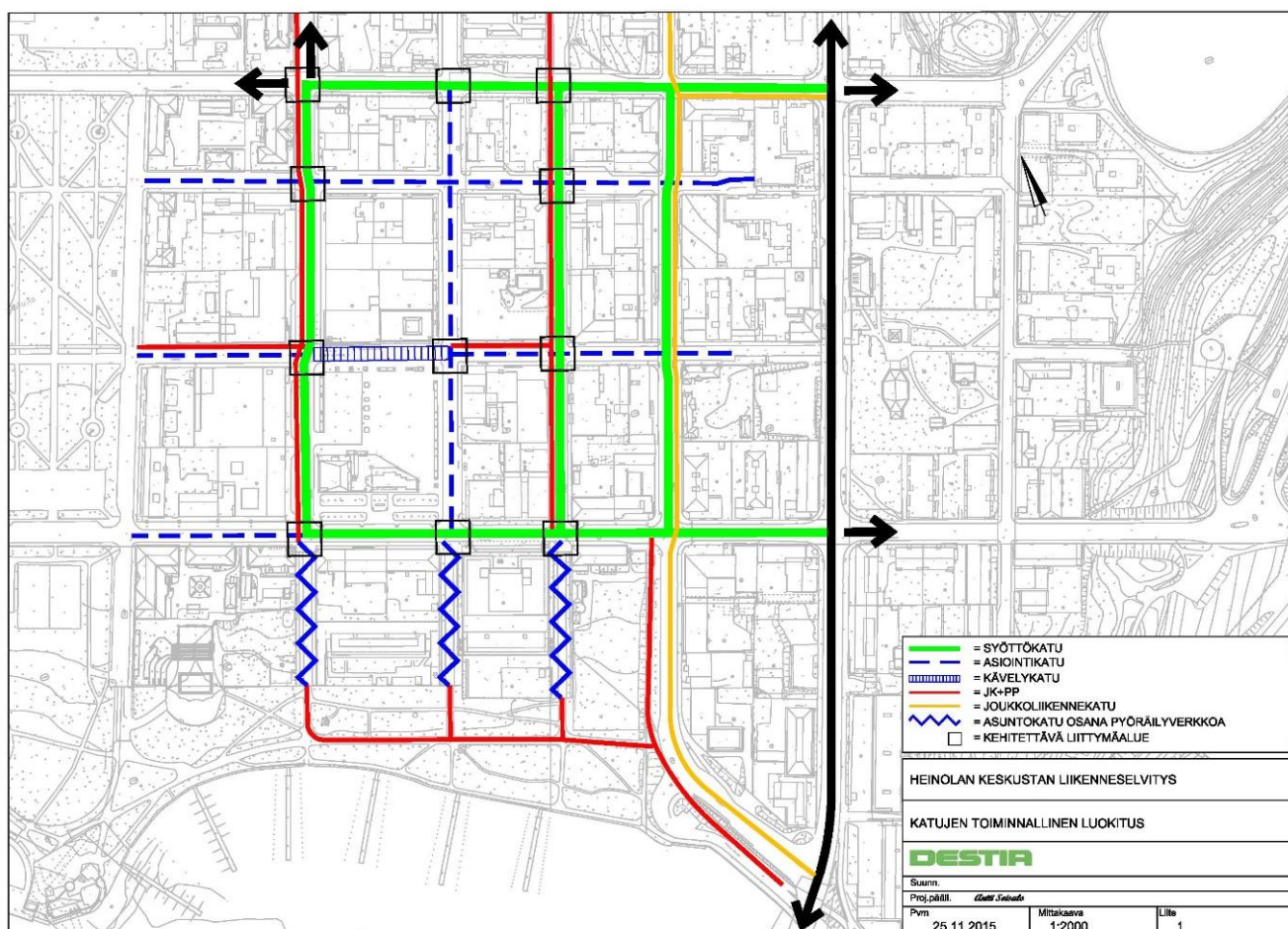
Rakennusinventoinnit ja kuntoarviot

Kahvila Torista on tehty kuntoarvio 31.8.2015 (Raksystems Insinööritoimisto Oy) sekä rakennushistoriaselvitys 25.4. 2016 (Selvitystyö Ahola).

Heinolan keskustan liikennesuunnitelma 2016

Toriympäristön yleisten alueiden yleissuunnitelman käynnistäminen nosti esiin tarpeen päivittää vuoden 2001 Heinolan ydinkeskustan yleissuunnitelmaan liittyvä liikennejärjestelmän tarkistus vastaamaan tämän päivän näkemystä katuverkon kehittämistarpeista. Liikenneverkkoa kehitetään siten, että kaikkien käyttäjäryhmien palvelutarpeet huomioidaan. Kehittämisen lähtökohtana on osayleiskaavan tavoite kävelypainotteisemmasta keskustasta. Liikennesuunnitelman laati konsulttityönä Destia Oy ja se hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 12.4.2016 § 42.

Liikennesuunnitelma on selostuksen liiteasiakirja LIITE 5.

Kuva 10 Heinolan keskustan liikennesuunnitelma, katujen toiminnallinen luokitus

Valaistuksen yleissuunnitelma 2016

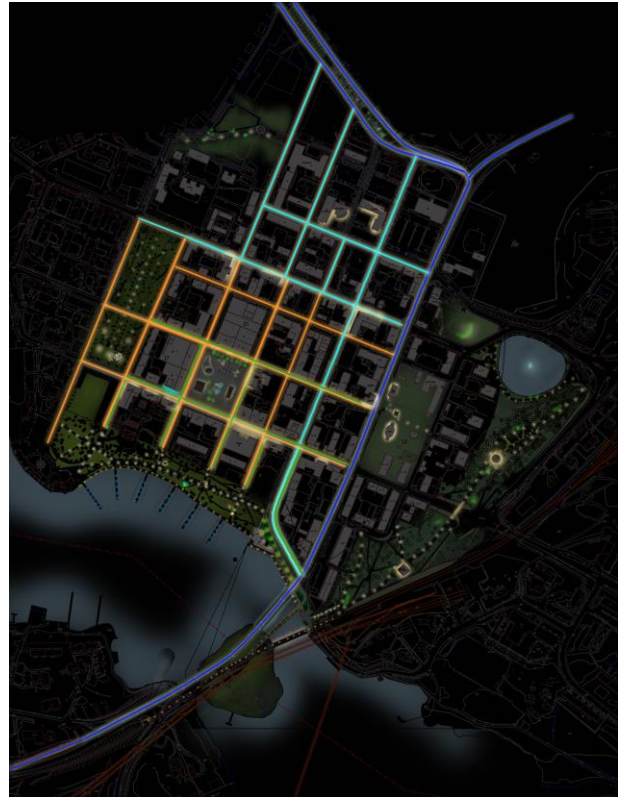
Yleisten alueiden laajamittaisen uudistustyön yhteydessä uusitaan myös valaistus, joka on monin paikoin tullut käyttöikänsä päähän. Keskusta-alueen valaistuksesta halutaan nykyaikainen, kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja mahdollisuuksien mukaan koko ydinkeskustan kattava kokonaisuus. Yleissuunnitelman tarkoitus on antaa ohjeistusta siitä, mitä, missä ja miten kannattaa valaista. Valaistuksen

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

yleissuunnitelman on laatinut konsulttityönä Valoa Design Oy ja se hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 12.4.2016 § 42.

Valaistuksen yleissuunnitelman tiivistelmä on selostuksen liiteasiakirja LIITE 6.

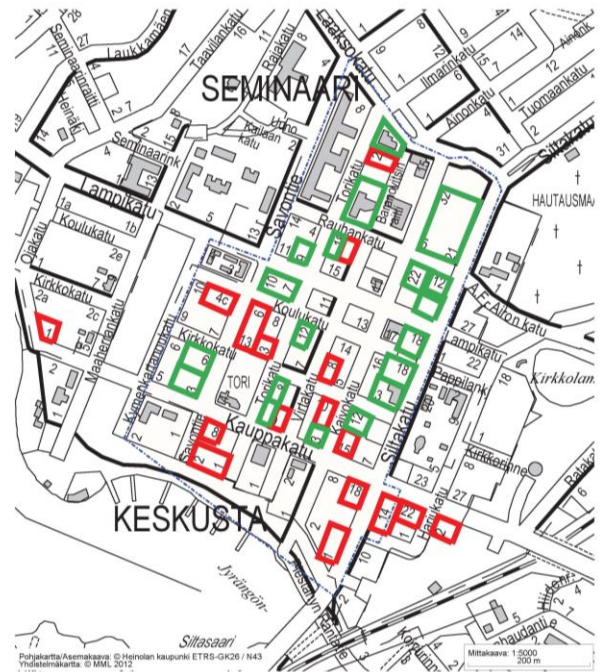

Kuva 11 Valaistuksen yleissuunnitelman yhteenvetokartta

Autopaikkakysely kiinteistöille 2015

Keväällä 2015 lähetettiin ydinkeskustan kiinteistöille kysely koskien autopaikkojen riittävyyttä kiinteistöillä. Kaikilta kiinteistöiltä ei saatu vastausta. Kuvassa on esitetty vihreällä ne kiinteistöt, joilla vastausten perusteella on riittävästi autopaikkoja ja punaisella ne kiinteistöt, joiden autot eivät mahdu kiinteistöille tai niillä on vajetta velvoiteautopaikoita.

Kuva 12 Autopaikkojen riittävyys kiinteistöillä

Allin elinvoimalaskenta 2016

Heinolassa suoritettiin talvella 2016 Elävät Kaupunkikeskustat ry:n kehittämällä menetelmällä keskustan elinvoiman mittausta. Menetelmällä rajattiin Heinolan ”kuuma ydinkeskusta” sekä ”elävä kaupunkikeskusta

Heinolan elävä keskusta-alue

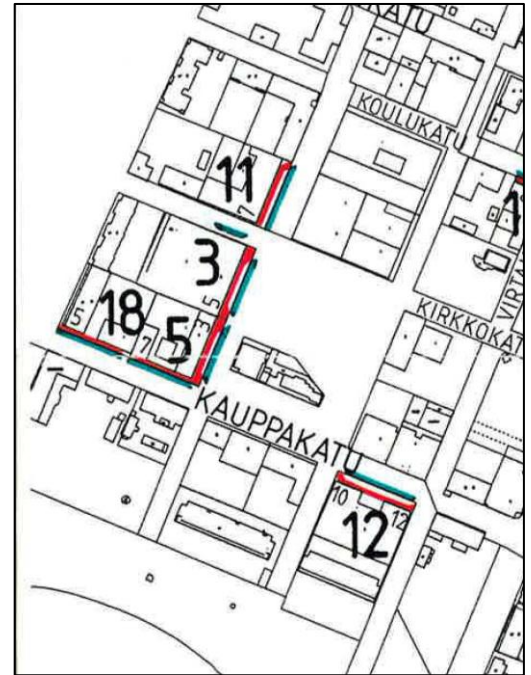

Heinolan *elävät ydinkorttelit* (yhtenäinen punainen alue) ja *elävän keskustan* raja (punainen viiva)

Keskustan liiketilat on laskettu *elävän keskustan* alueelta – yhteensä 200 liiketilaa.

Autopaikkasopimukset

Heinolan kaupungin ja kiinteistöosakeyhtiöiden välillä on sopimuksia kaavan mukaisten autopaikkojen sijoittamisesta katualueille Savontien, Kauppakadun ja Kirkkokadun katualueilla. Vinopaikoitusta on sijoitettu siten, että kiinteistön puolella on yleiselle jalankululle varatut jalkakäytävät. Käytännössä nämä sopimuksien mukaiset autopaikat kuitenkin ovat yleisiä asiakaspaikkoja.

Kuva 13 Katualueita koskevat autopaikkasopimukset kaava-alueella

Muut suunnittelualueita koskevat suunnitelmat ja selvitykset

Heinolan torin kokonaissuunnitelma 7.10.1988

Ydinkeskustan yleissuunnitelma, 15.6.1999 sekä yleissuunnitelman tarkennukset ja lisäykset 28.12.1999, Arkkitehdit Ali-Kovero ja Suunnittelukeskus Oy, Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.8.2000 ohjeellisena.

Keskustan katujen yleissuunnitelma ja yleissuunnitelman tarkistus 2001

Keskustan katujen katusuunnitelmien muutokset 2003, viranhaltijapäätökset

Keskustan kehittämiskysely 2008

Torin kehittämisen ideakilpailu, WSP Oy ja Arkkitehtitoimisto Vesa Honkonen, 2008 + Täysikuun torin jatkosuunnitelma, Vesa Honkonen 2008, Kaupunginhallitus päätti merkitä aineiston tiedoksi ja antaa tarvittaessa ohjeita keskustan osayleiskaavan valmisteluun

Keskustan kehittämistyöryhmän loppuraportti, Kaupunginhallitus merkinnyt tiedokseen ja todennut työryhmän työn päättyneeksi 6.10.2008

Ydinkeskustan osayleiskaava, maanalainen pysäköinti 2008

Torin kokonaissuunnitelman tarkistus, Tekninen lautakunta merkinnyt tiedokseen 31.5.2011

Selvitys keskitetystä maanalaisesta pysäköintivaihtoehdoista 2012, Geo-Ykkönen Oy

Heinolan keskustan laatukäsikirjan päivitys 2012, Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjeellisena noudatettavaksi 24.9.2012

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

Keskustan hulevesiselvitys 2014

Heinolan maankäytön tehostaminen yritysten ja asukkaiden näkökulmasta, Hanke 3/ Keskusta 2011, Tekninen lautakunta merkinnyt tiedokseen hankkeen loppuraportin ja tilintarkastuskertomuksen 7.5.2013

Heinolan torinaluspysäköinti, rakennettavuus selvityksen täydennys 28.3.2012, tekninen lautakunta merkinnyt tiedokseen 10.4.2012

Heinolan kaupallisten palveluiden selvitys 2007 ja selvityksen päivitys

Muutosvirtaa – toimenpiteitä keskustan elinvoimaisuuden turvaamiseksi 2014, selvitystyö jatkona ”Heinolan maankäytön tehostaminen yritysten ja asukkaiden näkökulmasta” –hankkeelle.

5 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

5.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Torin asemakaavan muutos on osa Heinolan keskustan kehittämistyötä. Toriympäristön ilmettä ja rakennuskantaa on tarve kohentaa ja kevyen liikenteen yhteyksiä ydinkeskustassa on tarve tarkastella. Katujen palvelutasotarpeita on tarkasteltu Heinolan liikennesuunnitelmassa ja parannusten toteuttamisia varten tehtäviä katusuunnitelmia/katusuunnitelmien muutoksia edeltää katu- ja torialueiden kaavallinen tarkastelu. Kaavan tavoitteena on vahvistaa Heinolan keskustan kaupallista vetovoimaa ja kaavamuutoksella mahdollistetaan torin uudistaminen.

Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelman mukaan tavoitteena on, että uusi toripalvelurakennus rakennetaan nykyisen torilla sijaitsevan korttelialueen ulkopuolelle Torikadun varteen. Päivitetyin liikennesuunnitelman mukaan Kirkkokatu säilyy kaikille ajomuodoille sallittuna katuna nykyistä kävelykaduksi muutettua osuutta torin kohdalla lukuun ottamatta. Voimassa olevan asemakaavan mukaan Kymenkartanonkadun ja Savontien välinen katuosuus on jalankululle ja pyöräilylle varattu katu, jolla tonteille ajo on sallittua ja Torikadun ja Virtakadun välinen katuosuus on linja-autoasemaa ja pysäköimisaluetta. Näiltä osin asemakaavaa on tarve muuttaa.

Katualueiden osalta on myös vähäisiä tarkistustarpeita katualueiden ja torin välisessä rajauksessa. Tavoitteena on lisätä kadunvarsipaikoitusta.

Toria ja kyseisiä katualueita koskeva kaava on vuodelta 1978. Ajantasakaava on selostuksen liitteenä.

5.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat suunnitelmat

Tekninen lautakunta päätti kaavoituksen aloittamisesta 22.9.2015.

5.3 Osallistuminen ja yhteistyö

5.3.1 Osalliset

Kaavahankkeen osalliset käyvät ilmi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, joka on selostuksen liitteenä 1.

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

5.3.2 Vireilletulo

Kaava on tullut virallisesti vireille kuulutuksella 3.10.2015 Itä-Häme -lehdessä ja kaupungin ilmoitustaululla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on lähetetty osallisille 5.11.2015.

5.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) on kuvattu kaavamuutoksen laatimisvaiheet sekä osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen. Vireilletuloaineisto (OAS) on ollut nähtävänä 3.10.2015 alkaen.

Heinolan torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelma sekä siihen liittyvä Heinolan liikennesuunnitelmaa ja Valaistuksen yleissuunnitelma on laadittu vuorovaikutteisesti työryhmätyöskentelynä. Työryhmään on kuulunut kaupungin viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden lisäksi konsultteina Destia Oy ja Valoa Design Oy. Työryhmä kokoontui 7 kertaa.

Yhteistyötä on tehty keskeisten sidosryhmäjoukkojen kanssa. Tekninen lautakunta hyväksyi torin kehittämisen tavoitteet 22.9.2015 § 103. Lautakunta käsitteli yleissuunnitelmia 9.2.2016 ja hyväksyi ne 12.4.2016. Yrittäjien ja muiden kaupunkiympäristön toimijoiden kanssa on pidetty 6 keskustelutilaisuutta syksyllä 2015. Tämän lisäksi ydinkeskustan kiinteistönomistajien kanssa on pidetty yleissuunnitelmia koskeva keskustelutilaisuus helmikuussa 2016.

Keskustan kehittämistä ja torialueen yleissuunnitelmaa koskeva yleisötilaisuus järjestettiin 6.4.2016 klo 8:00-9:15 Vanhalla lehtitalolla.

Noin 30 hengen yleisö koostui yrittäjistä, kiinteistönomistajista, päättäjistä ja asukkaista. Tilaisuudessa käytiin keskustelua keskustan kehittämisestä yleisellä tasolla ja keskusteltiin torin yleissuunnitelmasta yksityiskohtaisemmalla tasolla. Tilaisuudessa pitivät oman alustuspuheenvuoronsa elinkeinojohtaja Heikki Mäkilä, Elävät Kaupunkikeskusta ry:n toimitusjohtaja Pokko Lemminkäinen, Kaupunkisydän ry:n Irja Mällönen-Valkeinen sekä kaavoitusarkkitehti Katri Kuivalainen.

Kaavan muutosluonnos oli julkisesti nähtävillä 24.8.-23.9.2016. Nähtävilläolon aikana pidettiin kaksi yleisötilaisuutta/kaavoittajan vastaanottoa 12.9. ja 16.9. Kahvila Torissa.

Kaavaluonnoksesta jätettiin 6 lausuntoa ja mielipidettä. Tiivistelmä lausunnoista ja mielipiteistä sekä vastineet ovat selostuksen liitteenä (LIITE 8).

Kaavaehdotus ja selostus olivat julkisesti nähtävillä 30.1. – 1.3.2017 kaupungintalolla maankäyttöosaston kaavoitusyksikössä ja kirkonkylän Kyläpirtillä sekä kaupungin internet-sivuilla.

Kaavaehdotuksesta jätettiin 5 muistutusta ja 6 lausuntoa.

Tiivistelmä kaavaehdotuksesta annetuista lausunnoista ja muistutuksista sekä vastineet ovat selostuksen liitteenä (LIITE 9).

Nähtävillä olon jälkeen kaavasuunnitelmaa on tarkennettu vain vähäisesti (lisätty säilytettävä/istutettava puurivi –merkintä torin ympärille sekä tarkistettu vähäisesti p-alueen ja rakennusalojen rajauksia). Lisäksi on kaavaselostukseen tehty joitakin täydennyksiä.

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

Eri vaiheissa tehtyjä muutoksia on selvitetty myös selostuksen luvussa 5.5.4. ja päätöksäsittelyjen esityslistateksteissä.

Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen hyväksymistä 12.6.2017.

5.3.4 Viranomaisyhteistyö

Yleissuunnitelman tekemisestä on vastannut työryhmä, johon on kuulunut kaupungin omat viranhaltijat ja asiantuntijat. Asemakaavaan liittyviä kysymyksiä on käsitelty yleissuunnitelman suunnittelukokousten lisäksi kaupungin sisäisissä kaavoituskokouksissa ja ELY-keskuksen kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Kaavaluonnoksesta pyydettiin ennakkolausunnot. Niiden perusteella pienennettiin torille osoitettavaa rakennusoikeutta, lisättiin määräys jätehuollon järjestämisestä ja palautettiin pysäköintialue torille.

Luonnosvaiheen lausunnot ja niiden vastineet LIITE 7.

Asemakaavasta pyydettiin viranomaislausunnot kaavan ehdotusvaiheessa.

Ehdotusvaiheen lausunnot ja niiden vastineet LIITE 9.

5.4 Asemakaavan tavoitteet

5.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelman mukaiset muutokset ja uuden torirakennuksen rakentaminen. Osayleiskaavan mukaisesti on tavoitteena mahdollistaa katujen alainen maanalainen rakentaminen kiinteistöihin liittyen sekä niihin liittyvät yhteydet naapurikortteleihin. Osayleiskaavan mukaisesti on tavoitteena myös katujen kävelypainotteisuuden lisääminen.

Tavoitteena on parantaa torin rakenteiden ja rakennusten laatua ja ulkonäköä sekä järjestää torin toimintoja siten, että torin uudistamiselle asetetut tavoitteet saavutetaan (vertaa yleissuunnitelmaa).

Torin uudistamisen tavoitteena on tori, joka on viihtyisä, toimiva, turvallinen, sosiaalisesti kestävä, liike-elämän toimintaedellytyksiä tukeva ja helposti saavutettava. Tavoitteena on parantaa liikenneverkon käyttäjälähtöistä palvelutasoa.

Osayleiskaavan liikenneverkkoratkaisut noudattavat vuonna 2001 hyväksyttyä yleissuunnitelmaa. Yleissuunnitelma on katsottu tarpeelliseksi päivittää, mutta osayleiskaavan periaatteita ei ole tarvetta tarkastella uudelleen.

5.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman pohjalta jätetyt mielipiteet

Asemakaavan vireilletulovaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelman pohjalta saatiin yksi mielipide: Korttelin 4, tontin 6 asukkaat toivovat, että kaavaa tarkistetaan siten, että Torikadulle palautetaan moottoriliikenteeltä erotettu ja talvellakin turvallinen jalankulkuyhteys keskustan muille jalkakäytävälle.

Valmisteluvaihe

Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen on saadun palautteen johdosta asetettu

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

uudeksi tavoitteeksi tutkia miten pysäköinti voitaisiin ainakin osittain säilyttää torialueen luoteiskulmassa siten, että alue on helposti otettavissa käyttöön myös osaksi esteetöntä torialuetta.

Tavoitteeksi on myös otettu vielä korostetummin torin avoimuuden säilyttäminen ja torialueelle osoitetaan vähemmän rakennusoikeutta. Rakennusoikeuden määrälliset tavoitteet ovat prosessin aikana muuttuneet, koska kioskin rakentamiseen torille ei ole enää tarvetta.

5.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.5.1 Ennen kaavatyötä laaditut vaihtoehdot

Heinolan ydinkeskustan alueelle on laadittu rakentamisen visioita, joista on tähän poimittu kaavan muutosaluetta koskevat vaihtoehdot (visioilla vaikutuksia katualueisiin ja toriin).

Toriparkki

Mahdollistetaan toriparkki ja kävelypainotteiset kadut. Liikenne ohjataan yleiskaavan mukaisesti Lampikadun, Kymenkartanonkadun, Kauppakadun ja Kaivokadun muodostamalle laajalle kehälle. (Ydinkeskustan osayleiskaava 2020 ja sen laadinnan yhteydessä tehdyt toriparkkiselvitykset)

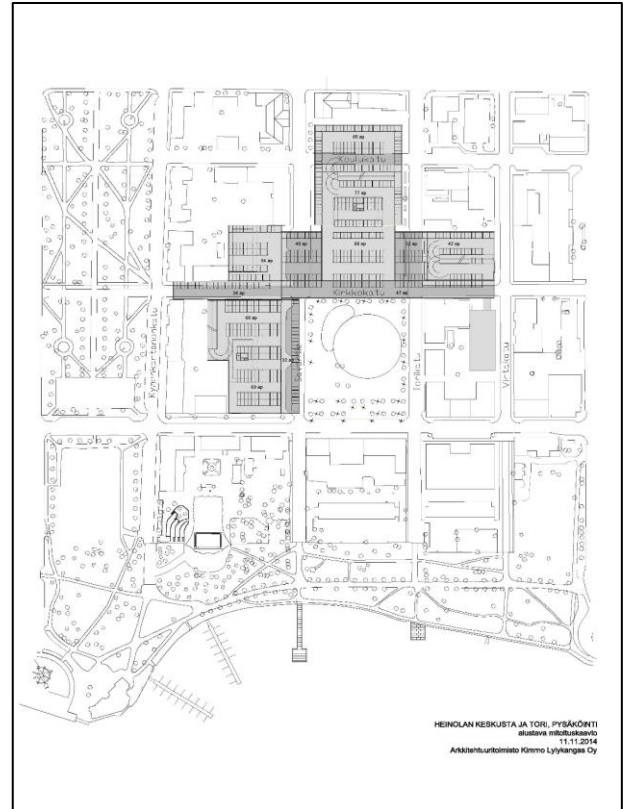
Muutosvirtaa – toimenpiteitä Heinolan keskustan elinvoimaisuuden turvaamiseksi - suunnitelma 2014.

Kehittämissuunnitelmassa esitetään maanalaista pysäköintiä, mutta yksittäisen suuren investoinnin sijasta pysäköintiratkaisuksi esitetään rakennus- ja korttelikohtaisten maanalaisten pysäköintitilojen verkostoa, jota tuetaan pienemmillä pysäköintitaloilla ja sujuvaa asiointia mahdollistavilla maanpäällisillä pysäköintipaikoilla.

Visiossa torin pysäköintialue korvataan kadunvarsipysäköinnillä, koska tori on kaupunkilaisten yhteistä tilaa, joka on liian arvokasta käytettäväksi pysäköintiin.

Torin kehittäminen perustuu käytön monipuolistamiseen ja torin poikki koilliskulmalta ("paikkari") lounaisnurkkaan (kesäteatteri) johdattelevan diagonaaliyhteyden vahvistamiseen.

Kuva 14 Muutosvirtaa -suunnitelman maanalainen pysäköinti

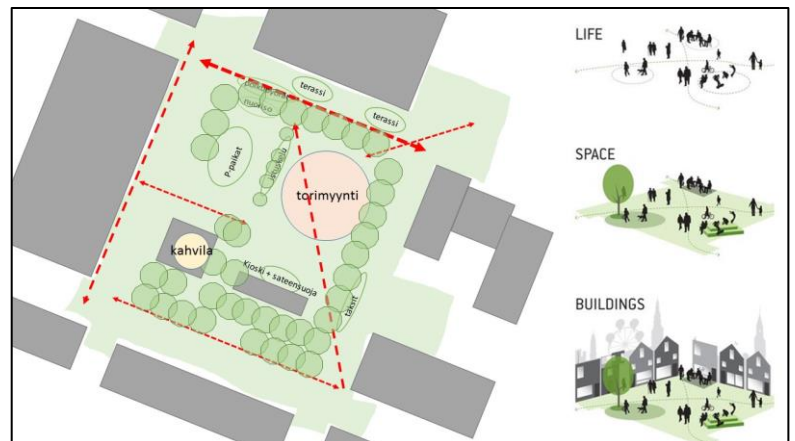
Täysikuun tori – ideasuunnitelma

Suunnitelma perustuu toria jäsenöivään ympyränmuotoiseen keskeistilaan ja vapaamuotoiseen, veistokselliseen toripalvelu-rakennukseen, joka on riippumaton ympäröivästä korttelirakenteesta. Toripalvelurakennuksella ei ole ”takajulkisivua” ja se on toimintoja kokoava, arkkitehtuuriltaan korkealaatuinen maamerkki. Suunnitelma perustui toriparkin toteuttamiseen.

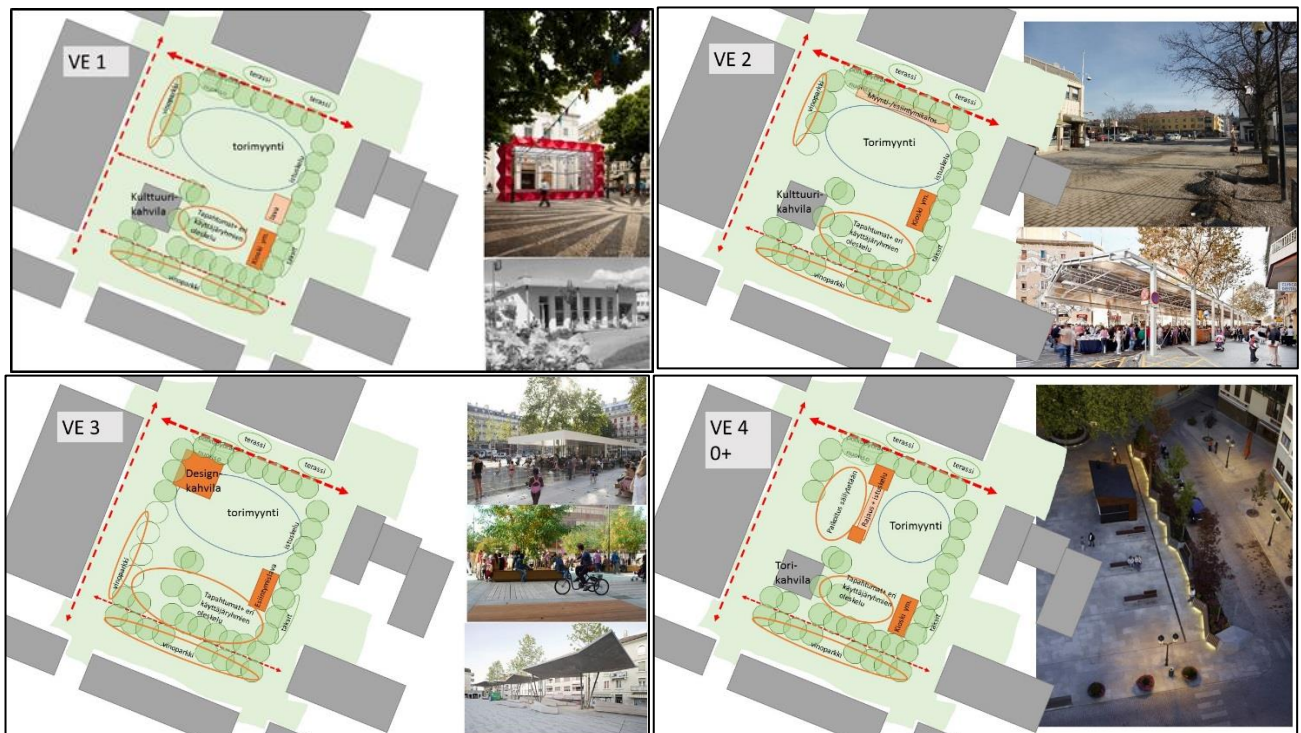
Visiot pohjustivat asemakaavatyötä ja torin yleissuunnitelman laadintaa.

5.5.2 Kaavatyön aikana laaditut vaihtoehdot

Toiminnallista ympäristöä ja rakentamista koskien vaihtoehdot muodostettiin liikenneverkosta, toripalvelurakennuksen sijainnista, nykyisten rakennusten/rakenteiden ja kasvillisuuden säästämistä, S-marketin laajentamisesta katualueelle, torialueen pysäköintiratkaisuihin sekä rantakatujen kaavallisesta käyttötarkoituksesta.

Kuva 12 Torin nykyinen tilarakenne ja toiminnot, alla tutkittuja vaihtoehtoja

Liikenneverkkovaihtoehdot

Liikennesuunnitelma 2016:ssa on vertailtu ydinkeskustan katuverkkoratkaisun vaikuttavuutta kolmella eri vaihtoehdolla:

- VE 1 Tiivis syöttökehä, Savontie yksisuuntainen
- VE 2 Tiivis syöttökehä, Savontie kaksisuuntainen
- VE 3 Laajempi syöttökehä, Savontie kaksisuuntainen

Ratkaisujen vaikuttavuutta arvioitiin kymmenen määritellyn tavoitteen pohjalta 5-portaisella asteikolla. Vaihtoehto 2 todettiin olevan parhaiten tavoitteiden mukainen. (lisätiedot: Heinolan keskustan liikennesuunnitelma 2016)

Toripalvelurakennuksen sijainti

Nykyisen toripalvelurakennuksen sijainti on koettu huonoksi, koska rakennuksen takajulkisivu suuntautuu Kauppakadulle ja toriesplanadille heikentäen kaupunkikuvaa keskustan keskeisimmän kauppakadun suuntaan. Lisäksi rakennus peittää torin näkyvyyttä ja vastaavasti Kauppakadun liikkeiden näkyvyyttä torille. Rakentaminen jakaa torin ja toriesplanadin erillisiksi tiloiksi.

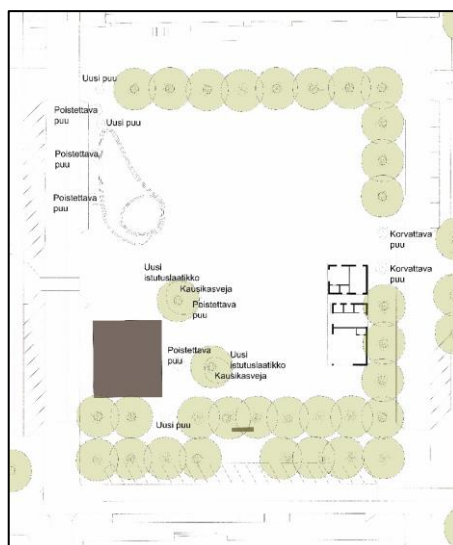
Uuden toripalvelurakennuksen sijaintipaikkavaihtoehtoina tutkittiin Savontien ja Kirkkokadun kulmaa sekä Kauppakadun ja Torikadun kulmaa. Aiemmissa torin visiointivaiheissa (Ydinkeskustan yleissuunnitelma 1999, Torin kehittämisen ideakilpailu – Täysikuun tori, 2008 ja Muutosvirtaa, 2014) uutta rakentamista visioitiin Savontien varteen. Näiden aiempien yleissuunnitelmien taustalla on suunnitelmat toriparkin toteuttamisesta ja oletamus liiketilan tarpeen kasvusta.

Torialueen pysäköinti

Alustavissa vaihtoehdoissa oli mukana myös vaihtoehto, jossa torin nykyinen pysäköintialue olisi säilytetty. Torialueen pysäköintialueen poistamista on kuitenkin suunniteltu kaikissa torin visiointivaiheissa. P-alueen poistoa kompensoidaan lisäämällä pysäköinti vinopysäköintinä Kauppakadulla torin etelälaidassa sekä kadunvarsipysäköintinä Savontien varressa.

Puusto

Toriesplanadin puusto on torin vanhin kasvillisuuskerrostuma. Torin puiden kunto kartoitettiin ja todettiin Savontien varren puusto heikkokuntoiseksi. Myös Torikadun varressa on kaksi huonokuntoista puuta. Puiden kunto on antaa lähtökohtia myös rakennusalojen rajauksille.

Kuva 15 Torin nykyinen puusto

Kahvila torilla

Aiemmissa torivisioissa on suunniteltu kahvilarakennuksen purkamista. Torin yleissuunnitelman alustavia luonnoksia tehtäessä haluttiin kuitenkin nähdä vaihtoehtona säilyttää nykyinen kahvila ja sijoittaa uusi rakentaminen muihin torin osiin. Kahvila on suosittu ja osa torin kulttuurihistoriaa.

Kahvilarakennuksen merkitystä kaupunkikuvassa ja rakennushistoriallista luonnetta on selvitetty Torikahvilan rakennushistoriaselvityksessä. Vaikka rakennus ei nouse

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

torin kulmalla erityisen vaikuttavaksi kaupunkikuvalliseksi elementiksi, tukee se Heinolalle ominaista kesäkaupungin leimaa. Kohteen rakennushistoriallista merkittävyttä heikentää muutokset, jotka ovat hävittäneet rakennuksen alkuperäistä tyyliä ja materiaaleja sekä huoltamon ajalta, että kahvilan ensivaiheesta, 1950-luvulta.

S-marketin laajennus

Ydinkeskustan osayleiskaavassa mahdollistetaan korttelin 21 laajentaminen Savontien nykyiselle katualueelle 3 metrin leveydeltä. Liikennesuunnitelmaa tehtäessä haarukoitiin mahdollisuutta kaventaa katualuetta enemmänkin, jotta kaupalle saataisiin lisätilaa ja mahdollisuus kahteen sisäänkäyntiin (uusi Koulukadun puolelta). Alustavat vaihtoehdot johtivat mitoitustarkasteluun kolmella vaihtoehdolla. Vaihtoehdoissa Savontie olisi jatkossa joko kaksisuuntainen tai yksisuuntainen. Liikennesuunnitelmassa päädyttiin hylkäämään Savontien yksisuuntaistaminen, joka olisi merkittävä liikenneverkollinen muutos.

Rantakadut

Savontien ja Torikadun Kauppakadun eteläpuoliset osat korttelin 3 kummallakin puolella ovat voimassa olevassa asemakaavassa yleisiä pysäköintialueita. Korttelin 3 tontille 2 on kulkuyhteys Torikadun ja Savontien pysäköintialueiden kautta. Korttelin 3 tontille 4 ja korttelin 2 tontille 4 on kulkuyhteys Savontien pysäköintialueen kautta. Korttelin 4 tontille 6 ei ole kaavassa osoitettua ajoyhteyttä lainkaan. Ajoyhteys on toteutettu Virtakadulta LP-5 alueen kautta.

Vaihtoehtoina on säilyttää nykyinen tilanne tai muuttaa Torikatu kaduksi. Savontien LP-2 alueelle on nykyisessä kaavassa osoitettu 11 korttelin 2 (kesäteatteri) autopaikkaa. Jotta autopaikkojen järjestäminen on jatkossakin mahdollista, on Savontien pysäköintialue säilytettävä. Keväällä 2015 tehdyssä kyselyssä autopaikkojen riittävydestä kiinteistöillä selvisi, että korttelin 3 tonteilla 2 ja 4 ei ole riittävästi autopaikkoja. LP- alueille ei ole kuitenkaan nykyisessä kaavassa osoitettu tonttien 2 tai 4 autopaikkoja.

Kirkkokatu

Voimassa olevassa asemakaavassa Kirkkokatu on osoitettu nykyisen kävelykatuosuuden lisäksi kävelykaduksi Kymenkartanon ja Savontien välisellä osuudella. Torikadun ja Virtakadun välinen osuus ei ole kaavan mukainen katu vaan linja-autoaseman aluetta. Kirkkokadun osuudelta on vuoden 1978 asemakaava syytä ajantasaistaa.

Kirkkokatu on kaupunkikuvallisesti merkittävä katu, joka muodostaa kaupunkikuvallisen akselin Maaherranpuiston ja vesitornin välille.

5.5.3 Valittujen vaihtoehtojen vaikutusten selvittäminen, arviointi ja vertailu

Alustava vaihtoehto 1: Voimassa olevan kaavan mukainen tilanne. Toripinta ja osa rakennuksista uusitaan nykyisellä paikallaan. Maanalainen rakentaminen mahdollista ainoastaan korttelialueilla.

- + Rakennusaika lyhyt. Arkeologiset tutkimukset eivät ulotu syvälle, koska kaivaminen on tarpeetonta.
- + Voidaan toteuttaa katualueiden järjestelyjä, kävelypainotteisuuden lisäämistä nykyisilläkin katualueilla.

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

- Ei mahdollista jätetilojen, torimyyjien sosiaalityötilojen eikä yleisö-wc-tilojen sijoittamista nykyistä paremmin.
- Ei mahdollista esiintymislavan rakentamista eikä kioskirakennusten rakentamista muualle kuin asemakaavassa osoitettuun nykyiseen paikkaan korttelialueelle.
- Ei mahdollista kadunvarsipaikoituksen lisäämistä Savontien ja Kauppakadun varteen.
- Vaihtoehto ei tue torialueen kehittämistä.

2) Ei toriparkkia ja kaikki rakennukset korvataan. Rakentaminen Savontien ja Kirkkokadun kulmassa (vertaa Muutosvirtaa –suunnitelma, Täysikuun tori sekä Heinolan ydinkeskustan yleissuunnitelma 2000)

- + Tiivistää kaupallista rakennetta Savontien ja Kauppakadun kulmassa, jos uuteen rakennukseen sijoitetaan myös liiketiloja.
- + Voidaan toteuttaa katualueiden järjestelyjä ja kävelypainotteisuuden lisäämistä.
- + Mahdollistaa uuden korkeatasoisen rakentamisen torille.
- Torin huoltotilat sijoittuvat liian keskeiselle paikalle, ainakin jätehuolto tulisi järjestää muualla. Jätehuolto voisi tapahtua maanalaisissa tiloissa, mutta tämä edellyttäisi toimivan huoltoyhteyden järjestämistä ympäröivien kiinteistöjen kellaritilojen kautta.
- Rakentaminen sulkee tärkeimmän diagonaaliyhteyden torilla.
- Torin poikki kulkeva viemäriin ja siirrettävä kokonaan.
- Liiketilojen tämän hetken tarve ei puolla runsasta uudisrakentamista. Uusi rakentaminen voidaan toteuttaa myöhemminkin.

3) Torikahvila säilytetään, uusi rakentaminen Savontien varressa

- + Pieni uudisrakennus mahdollista toteuttaa viemäriin ja siirtämättä ja diagonaaliyhteys torin poikki säilyttäen.
- + Voidaan toteuttaa katualueiden järjestelyjä, kävelypainotteisuuden lisäämistä katualueilla.
- + Torilla säilyy kaksi ehyttä sivua, joihin voidaan sijoittaa myyntikalustoa ja esiintymislava.
- Ei mahdollista jätetilojen, torimyyjien sosiaalityötilojen eikä yleisö-wc-tilojen sijoittamista nykyistä paremmin.
- Muodostaa esteen Savontien liikekadun ja toritilan väliin

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

- Taksiasema hankala sijoittaa uuteen rakennukseen, koska Savontien varteen ei voi varata takseille tilaa.
- 4) Torikahvila säilytetään, uusi rakentaminen Torikadun varressa
- + Rakentamisella ei ole estevaikutuksia vaan tori on mahdollista avata ympäröiviin katutiloihin. Savontien ja Kauppakadun muodostama syöttökehä sivuaa toritilaa lisäten torin elävyyttä.
  - + Voidaan toteuttaa katualueiden järjestelyjä, kävelypainotteisuuden lisäämistä ja vinopysäköintiä.
  - + Taksiasema voidaan säilyttää nykyisessä paikassaan.
  - + Torin huoltotilat mahdollista sijoittaa lähelle torimyyntiä ilman isoa vaikutusta kaupunkikuvaan.
  - Viemäriinja joudutaan siirtämään rakentamisen teiltä tai jättämään huoltorakennuksen alle.

5.5.4 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Kaavaluonnoksessa esitetään laadittujen selvitysten ja laaditun yleissuunnitelman pohjalta toripalvelurakennuksen sijoittamista Torikadun varteen ja esiintymislavan sijoittamista Savontien varteen. Torikahvilan yhteyteen sallitaan katosten rakentaminen. Vaihtoehto valikoitui keskusteluissa ja vuorovaikutustilaisuuksissa, joita käytiin yleissuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Asemakaavan muutos päätettiin rajata koskemaan vain nykyisiä katualueita, toria, Kirkkokadun osuutta korttelin 22 LAP-alueesta sekä rannan LP-alueita. Korttelin 17 tonttien 2 ja 6 sekä korttelin 20 tontin 9 kohdalla Savontien katualueen laajentaminen rakennusten seinälinjoihin saakka tehdään korttelialueiden seuraavien asemakaavan muutosten yhteydessä.

Savontien ja Torikadun LP-alueet säilytetään. Kapeilla LP-alueella ei pystytä kuitenkaan ratkaisemaan asuintonttien autopaikkavajetta. Savontien LP-alue palvelee jatkossakin Wpk-taltoa ja kesäteatteria, alueelle on yleissuunnitelman mukaisesti mahdollista toteuttaa n. 13 autopaikkaa. Torikadun autopaikkoja ei kaavassa osoiteta kortteleiden velvoiteautopaikoiksi vaan ne säilyvät jatkossakin yleisinä pysäköintipaikkoina. Pysäköintialueille osoitetaan määräys joka velvoittaa ajoyhteyden järjestämistä rajoituville tonteille sekä Savontielle määräys pyöräilyn huomioimisesta. Pysäköintialueet on suunniteltava jaettuina tiloina, joissa on kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisen jalankulun järjestämiseen.

Kirkkokadulle osoitetaan katualue. Torin kohdalle osoitetaan kävelykatu merkinnällä pp/h-1, jalankululle ja polkupyörille varattu katu/tie, jolla huoltoajo on sallittu. Alueella sallitaan jalankulkua ja muuta liikennettä haittaamaton liiketoiminta kuten torimyynti ja ravintoloiden terassit.

Korttelialueiden yhdistämistä kellaritilojen kautta sekä lisätilan mahdollistamista kellaripysäköintiin tuetaan osoittamalla katualueille kortteleihin liittyvän maanalaisen rakentamisen mahdollisuus Savontielle, Kirkkokadulle ja Torikadulle korttelin 21 kohdalle. Kauppakadulle, Kirkkokadun kävelykatuosuudelle tai Torikadun torin osuudelle maanalaisten tilojen rakentamismahdollisuutta ei osoiteta, koska näillä

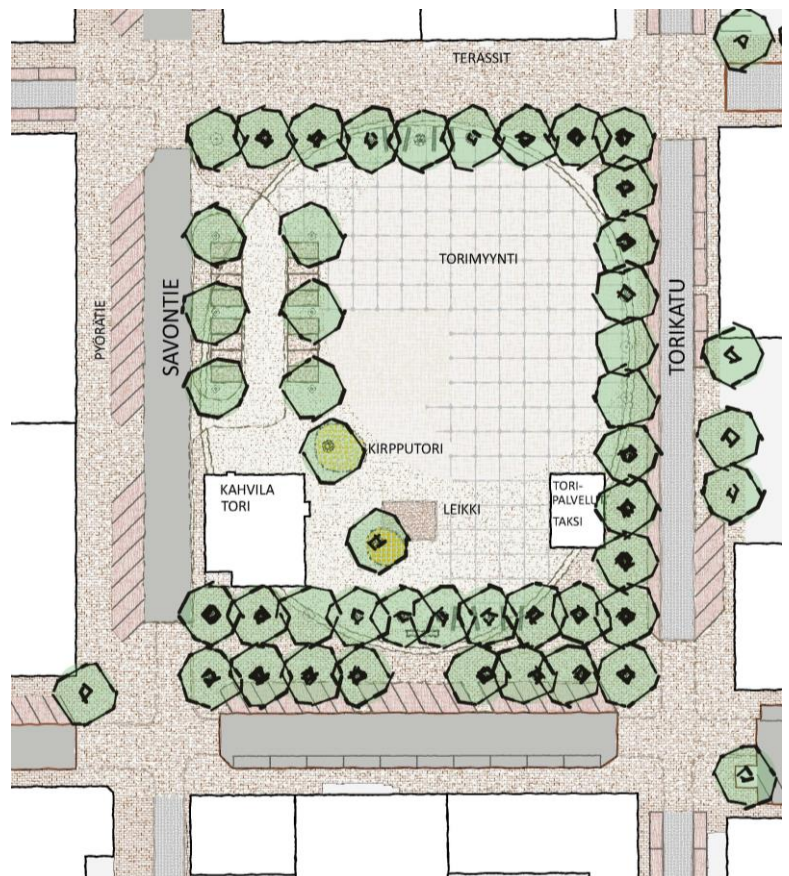
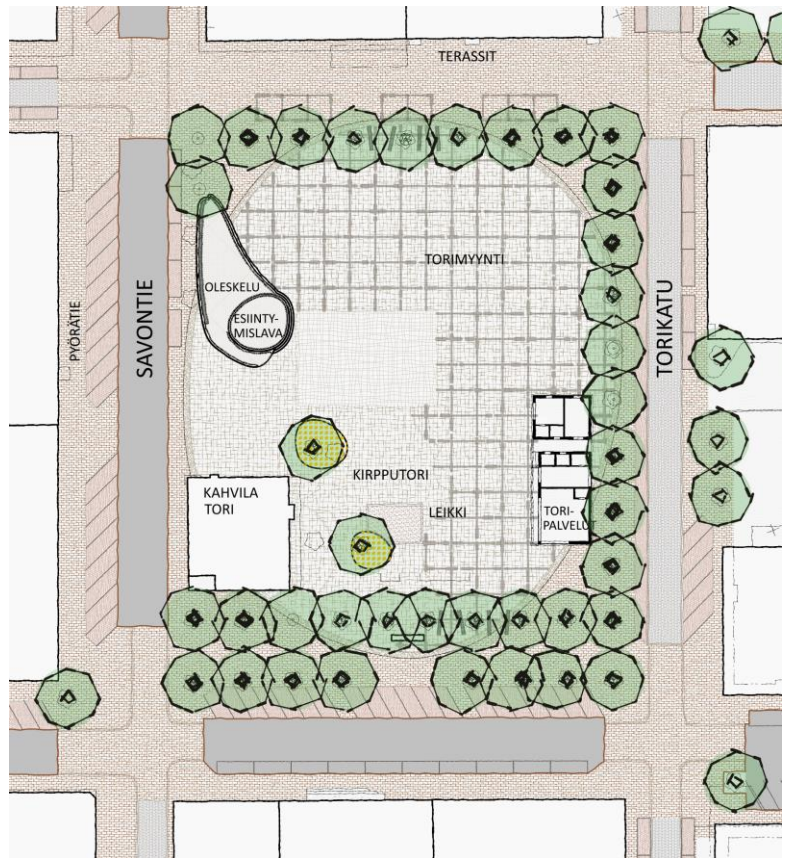
Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

kohdin ei ole molemmin puolin katuosuutta kiinteistöä, joiden kellaritilojen yhdistäminen olisi perusteltua ja torin puuston kasvuedellytykset on syytä turvata.

Kaavaehdotukseen on palautettu mahdollisuus pysäköintialueen sijoittamiseen torille. Pysäköintialueen rajausta osoitetaan siten, että alueelle mahtuu 90° pysäköintikulmalla 16 pysäköintiruutua, ajo toteutetaan yksisuuntaisena. Pysäköintialue jäsenöidään kahdella puurivillä, jotka myös visuaalisesti osoittavat pysäköinnin paikan reunakivettömänä toteutetulla torialueella.

Kaavaehdotuksessa on myös toripalvelurakennukselle tarkoitettua rakennusala-a supistettu, koska rakentamisen tarve on liiketilojen osalta supistunut.

Kaavan ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen kaavakarttaan on lisätty säilytettävät/istutettavat puurivit torin reunoille sekä tarkistettu vähäisesti p-alueen ja rakennusalojen rajauksia.

Kuva 16 Havainnekuva torista kaavan luonnosvaihe ja ehdotusvaihe.

5.5.5 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Tekninen lautakunta teki 22.9.2015 alueesta kaavoituspäätöksen.

Valmisteluvaiheessa tekninen lautakunta päätti (7.6.2016 § 76) asettaa kaavaluonnoksen nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot.

Ehdotusvaiheessa tekninen lautakunta päätti (17.1.2017) asettaa kaavaehdotuksen nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot.

6 ASEMAKAAVAN KUVAUS

6.1 Kaavan rakenne

Kaavassa osoitetaan nykyinen tori sekä toriesplanadin alue katuaukio/tori -merkinnällä. Torialue supistuu hieman sekä Kauppakadun että Savontien reunasta siten, että mahdollistetaan kadunvarsipysäköinnin lisääminen katualueilla. Torialueen pysäköintialueen rajausta muutetaan vähäisesti.

Torialueelle sijoitetaan kaksi rakennusala, toinen nykyisen kahvilan kohdalle ja toinen Torikadun suuntaisena. Kahden rakennusalan yhteenlaskettu rakennusoikeus on 500 k-m². Lisäksi osoitetaan mahdollisuus rakentaa katoksia, leikkipaikka ja esiintymislava rakennusten väliselle alueelle.

Katujen alle saadaan rakentaa maanalaisia kulkuyhteyksiä ja pysäköintitilaa. Katujen alaisten tilojen rakentamismahdollisuuksia rajoittavat mm. katujen alla kulkevat johdot ja ympäröivien rakennusten perustusrakenteet, jotka saattavat ulottua kiinteistön rajan yli kadun puolelle.

Kaavaa laadittaessa on noudatettu teknisen lautakunnan hyväksymää Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelmaa. Yleissuunnitelmasta poiketaan siten, että rajoitetussa osassa toria mahdollistetaan myös pysäköinti. Poikkeaminen johtuu asiaa koskevasta runsaasta palautteesta.

6.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Yleissuunnitelman keskeisimmät tavoitteet olivat keskustan viihtyisyyden lisääminen, käyttäjäryhmittäisiin palvelutasotarpeisiin vastaaminen sekä kaupan toimintaedellytysten tukeminen. Kaava parantaa Heinolan torialueen kaupunkikuvaa ja viihtyisyyttä. Torin pinta ja katujen pinnat uusitaan, jolloin esteettömyys ja kaupunkikuva paranevat huomattavasti. Ympäristön turvallisuus lisääntyy korotettujen risteysalueiden ja uuden myötä.

Uusi toripalvelurakennus nykyisestä poikkeavassa sijainnissaan parantaa kaupunkikuvaa, lisää viihtyisyyttä ja esteettömyyttä.

6.3 Aluevaraukset

6.3.1 Korttelialueet

Torilla nykyisessä kaavassa oleva korttelialue poistetaan. Kaavalla ei muodostu uutta korttelialuetta. Rakennusoikeus osoitetaan torialueelle.

6.3.2 Torialue

Torialueelle saadaan rakentaa kaksi rakennusta sekä esiintymislava ja muita katoksia sekä oleskeluun ja leikkiin liittyviä rakennelmia erikseen osoitetulle rakennusalalle. Torikadun reunaan sijoittuva torirakennus on tarkoitettu mm. torimyyjien sosiaalituloja, jätetiloja, yleisiä käymälöitä, taksiasemaa varten. Savontien varren rakennus on nykyinen. ”Rakennusten julkisivuille tai katolle ei saa sijoittaa taloteknisiä laitteita kuten lämpöpumppuja lukuun ottamatta lappeen suuntaisesti sijoitettuja aurinko-keräimiä ja sähköpaneeleja/valotauluja.”

”Torialue tulee kivetä esteettömyyden vaatimukset huomioiden. Toripinnan tulee liittyä samassa tasossa ympäröiviin jalkakäytäviin.” Torin reunoille ei saa muodostua hallitsemattomia tasoeroja.

6.3.3 Kadut

Katualueita levennetään hieman torin kohdalla. Tämä mahdollistaa kadunvarsi-paikoituksen lisäämisen. Ajoradat on tarkoitettu mitoittamaan siten, että turhan leveät osuudet kavennetaan ja saadaan tilaa jalankulkuun ja pyöräilyyn.

Kirkkokadun torin osuus osoitetaan jalankululle ja pyöräilylle varattuna katuna, jolla huoltoajo on sallittu. Kadulla sallitaan jalankulkua ja muuta liikennettä haittaamaton liiketoiminta kuten torimyynti ja kahviloiden terassit.

6.3.4 Maanalaiset tilat katujen alla ma/a-1

Osalla katualueista sallitaan rakentaa viereisiin tontteihin liittyviä maanalaisia tiloja. Rakentamisen yhteydessä on selvitettävä tarkemmin pohjaveden pinnan korkeusasema ja varauduttava muinaismuistolain mukaisesti arkeologisiin tutkimuksiin. Tilojen rakentamisessa tulee ottaa huomioon alueella kulkevat johdot ja viemärit sekä mahdollisesti rakennusten perustusten vahvistaminen. Maanalaiset tilat katujen alla saavat olla enintään yksikerroksisia.

6.3.5 Yleiset pysäköintialueet LP-8 ja LP-9

Savontien ja Torikadun kohdalla rannan korttelirakenteessa sijaitsevat kadut osoitetaan yleisinä pysäköintialueina. LP-8 (Savontien jatke) alueelle saa sijoittaa korttelin 2 lyhytaikaiseen pysäköintiin tarkoitettuja autopaikkoja. Alueen toteuttamisessa tulee huomioida erityisesti pyöräliikenteen ja jalankulkijoiden palvelutasotarpeet. LP-9 (Torikadun jatke) alueelle saa sijoittaa vain yleiseen käyttöön tarkoitettuja pysäköintipaikkoja. Molempien alueiden kautta saadaan järjestää ajoyhteys niihin rajoittuville tonteille.

6.4 Kaavan vaikutukset

Kaavamuutoksen merkittäviä ympäristövaikutuksia on arvioitu MRL 9 §:n mukaisesti koskien kaavamuutosaluetta. Kaavamuutoksen vaikutukset rajoittuvat lähes kokonaan varsinaiselle kaava-alueelle. Toripalvelurakennuksen siirto nykyiseltä paikaltaan Torikadun varteen aiheuttaa jonkin verran vaikutuksia Torikatuun rajautuviin kortteleihin.

6.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kaupunkiympäristön laatuun

Toiminnalliset ja ympäristölliset vaikutukset ovat kaupunkirakennetta selkeyttäviä ja myönteisiä. Ratkaisujen myötä voidaan odottaa kaupungin keskustan aseman vahvistuvan viihtyisänä kauppaa- ja tapahtumapaikkana. Kaavaratkaisulla ei ole suurta vaikutusta rakennettuun ympäristöön. Toriympäristön kaupunkikuva

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

paranee, kun näkymät avautuvat myös Kauppakadun suuntaan. Liikenteelliset ratkaisut huomioivat jalankulkijoiden turvallisuuden ja katualueiden leventäminen torin kohdalla mahdollistaa paitsi paikoituksen järjestelyn myös kevyen liikenteen palvelutasotarpeiden paremman huomioimisen katusuunnitelmia laadittaessa.

Torikahvila sijaitsee entisessä huoltoasemarakennuksessa. Kaavamuutoksen mukainen uusi rakentaminen, johon rakennetaan taukotiloja taksiautoilijoille ja torivalvoille sijoittuu kauemmaksi mahdollista huoltoaseman ympäristössä olevaa pilaantunutta maaperää. Näin ollen mahdollinen pilaantunut maaperä on tarvittaessa helpommin puhdistettavissa ennen uuden rakennuksen rakentamista.

Kaavamuutoksen vaikutukset liikenteen järjestelyyn ydinkeskustan alueella ovat liikennesuunnittelua joustavoittavia. Kirkkokadun liikenteen järjestäminen voidaan tehdä katusuunnitelmalla ja liikenteen ohjauksella tarpeen mukaiseksi, kun alueet muutetaan tavanomaisiksi katualueiksi. Kirkkokadun jalkakäytävä voidaan osoittaa Kymenkartanonkadun ja Savontien välisellä alueella yhdistetyksi jalankulku- ja pyöräilyväyläksi, jolloin se on samanlainen kuin nykyinen jalkakäytävä välillä Torikatu-Virtakatu. Liikennejärjestelyiden osalta kaavamuutoksen ympäristövaikutukset koskevat kaavan muutosaluetta laajempaa aluetta, mutta vaikutukset eivät ole merkittäviä.

6.4.2 Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset

Torin uudistuksen myötä keskustan viihtyisyys ja vetovoima sosiaalisia kontakteja mahdollistavana kaupunkilaisten ”yhteisenä olohuoneena” paranee. Julkisen tilan viihtyisyyteen ja vetovoimaan vaikuttaa suuresti myös asiat, joita ei asemakaavalla määrätä, kuten toteutuksessa käytettyjen materiaalien laatu, värit, kadunkalusteet, leikkipaikan välineistö, kausikasvit yms. Näistä on annettu suosituksia asemakaavan muutoksen laadintaan liittyvässä Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelmassa.

Heinolassa tori koetaan kaupungin keskipisteenä, joten torilla on suuri merkitys kaupunkikulttuurin mahdollistajana. Torin joustava tilarakenne mahdollistaa spontaanin tapahtumakulttuurin syntyminen.

6.4.3 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavamuutoksen yhdyskuntataloudelliset vaikutukset ovat vähäiset. Voimassa olevaan asemakaavaan verrattuna taloudellisia vaikutuksia aiheuttaa kaavan mahdollistaman, katualueiden alle toteutettavan tilan mahdollinen rakentaminen.

Katujen alle toteutettavien tilojen osalta mahdollisesti tarvittava perustusten vahvistaminen ja viemärien ja johtojen siirtäminen aiheuttavat taloudellisia vaikutuksia. Maanalaisten tilojen toteuttaja vastaa myös kunnallisteknisten muutosten aiheuttamista kustannuksista ja maksaa vuokraa katualueesta kaupungille.

Kaavamuutosalue on julkista tilaa ja kaava-alueen rakennukset ovat kaupungin omistuksessa. Torialueen ja katujen rakentamiskustannuksista vastaa kaupunki, mutta kaavamuutos ei vaikuta katujen ja torialueen peruskorjauksien kustannuksiin. Kaavamuutoksella ei ole myöskään merkittävää vaikutusta uuden toripalvelurakennuksen rakentamisen kustannuksiin.

6.4.4 Kaavan rakentamisaikaiset vaikutukset

Torin uudistamisen rakennustyön kokonaiskesto on vaikuttaa, voidaanko torimyynti siirtää rakentamisen ajaksi yleissuunnitelmassa esitetyllä tavalla Kirkkokadun varteen tai muuhun tilapäiseen paikkaan. Jos korvaava alue ei järjesty, joudutaan torin uudistus tekemään kahdessa vaiheessa. Torimyynti on järjestettävä riittävän etäällä työmaasta, ettei rakennusaikainen pöly tuota häiriötä myynnille. Torimyyjille on myös osoitettava väliaikaiset sosiaalitalat.

Torin rakennusvaiheen alussa toripalvelurakennus ja torin rakennelmat puretaan. Jos kaivutyössä ilmaantuu tarve arkeologisille kaivauksille, tulee rakentamisajasta huomattavasti suunniteltua pitempi.

Vaikka rakennustyö aiheuttaa haittoja torikaupalle, niin lopputilanne parantaa torikauppioiden olosuhteita.

Torin työmaa ei tule aiheuttamaan merkittävää haittaa liikenteelle. Liikennöinti toria ympäröiville kiinteistöille onnistuu rakentamisen aikana lähes normaalisti, vaikka toriin liittyvät katualueet toteutettaisiin yhtäaikaisesti torin kanssa. Torikadulla oleville tonttiliittymille on järjestettävä ajo. Työmaa-aikana jalankulkua on ohjattava vaihtoehtoisille reiteille ja torin reunoille jätetään jalkakäytäväalueet, jotka toteutetaan vaiheittain muun kadun kanssa (Savontie ja Kirkkokatu).

6.4.5 Kaavan vaikutukset tekniseen huoltoon

Tilojen sijoittaminen katujen alle tulee edellyttämään johtojen siirtoja. Maanalaisten tilojen rakentamisessa tulee huomioitavaksi mahdollinen sprinklauksen tarve ja siihen liittyvän, sprinklersäännösten mukainen veden riittävyys (CEA 4001). Rakentamisen mahdollistaminen voi edellyttää vesiaseman rakentamista torin tuntumaan (väh 200 mm:n putki), viimeistään mahdollisen maanalaisten rakentamisen yhteydessä.

6.4.6 Kaavan vaikutukset ympäristön häiriötekijöihin

Kaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia ympäristön häiriötekijöihin. Kaava-alueella ja sen läheisyydessä sijainneet huoltamot ovat saattaneet aiheuttaa maaperän pilaantumista tai mahdollisten haitta-aineiden kulkeutumista alueelle. Ennen kuin alueella tehdään kaivutöitä, maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve tulee arvioida, jotta mahdolliset haitta-ainepitoiset maa-ainekset saadaan ohjattua oikeaan vastaanottoon rakentamisen yhteydessä.

6.5 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Kaavamerkinnot ja -määräykset LIITE 2

6.6 Nimistö

Torin yleistä aluetta ei ole nykyisessä asemakaavassa nimetty. Aukiolle annetaan nimeksi Tori. Kirkkokadun katualue täydentyy Torikadun ja Virtakadun välisellä osuudella, joka on nykyisessä kaavassa linja-autoaseman aluetta. Muu nimistö säilyy ennallaan.

7 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

7.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelmassa, Heinolan keskustan liikennesuunnitelmassa sekä Valaistuksen yleissuunnitelmassa on kaavan toteutusta havainnollistavaa materiaalia. Myös Heinolan keskustan laatukäsikirja 2012 on edelleen voimassa ohjeellisesti noudatettavana.

Kaavan ehdotusvaiheessa on tehty Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelmaa koskeva muutos torialueelle. Yleissuunnitelmaa ei ole katsottu tarpeelliseksi päivittää. Yleissuunnitelman muutosta koskeva ja tätä asemakaavan muutosta koskeva havainnekuva torista ohjaa torialueen toteutussuunnittelua. Havainnekuva on selostuksen liitteenä (LIITE 8).

7.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Kaavan hyväksyminen mahdollistaa Torin ja keskustan katuverkon yleissuunnitelman mukaisen torin uudistamisen. Sekä maanalainen että maan päällä tehtävä rakentaminen vaatii tarvittavilta osin katusuunnitelmat ja yleisten alueiden suunnitelmat, toteutussuunnitelmat ja sopimukset niiltä osin, kun katujen rakentaminen koskee myös korttelialueita (Savontien jalkakäytävät) tai korttelialueiden rakentaminen ulottuu katujen alle. Toteutussuunnittelun yhteydessä varmistetaan myös esteettömyysvaatimusten toteutuminen.

Kaava-alueen yleiset alueet tulee muodostaa yleisten alueiden toimituksella.

Kaavan toteutusvaiheeseen tulee liittää arkeologinen valvonta ja mahdollinen koekaivaus siltä osin kuin rakennushankkeen yhteydessä tulee vastaan arkeologiselta kannalta merkittäviksi luokiteltavia rakenteita; havaitut jäännökset dokumentoidaan rakennustöiden yhteydessä ja tarvittaessa ne kaivetaan pois arkeologisin tutkimusmenetelmin.

Toripalvelurakennukseen tulee sijoittaa yleissuunnitelman mukaisesti yleiset wc-tilat, torimyyjien sosiaalityilat ja myyntikalusteiden/välineiden pesupaikat sekä jätehuolto torimyyjiä varten.

7.3 Toteutuksen seuranta

Kaavan toteuttamisen jälkeen on hyvä seurata uudistusten vaikutuksia keskustan elinvoimaisuuteen.

Heinolassa 5.1.2017, 16.5.2017

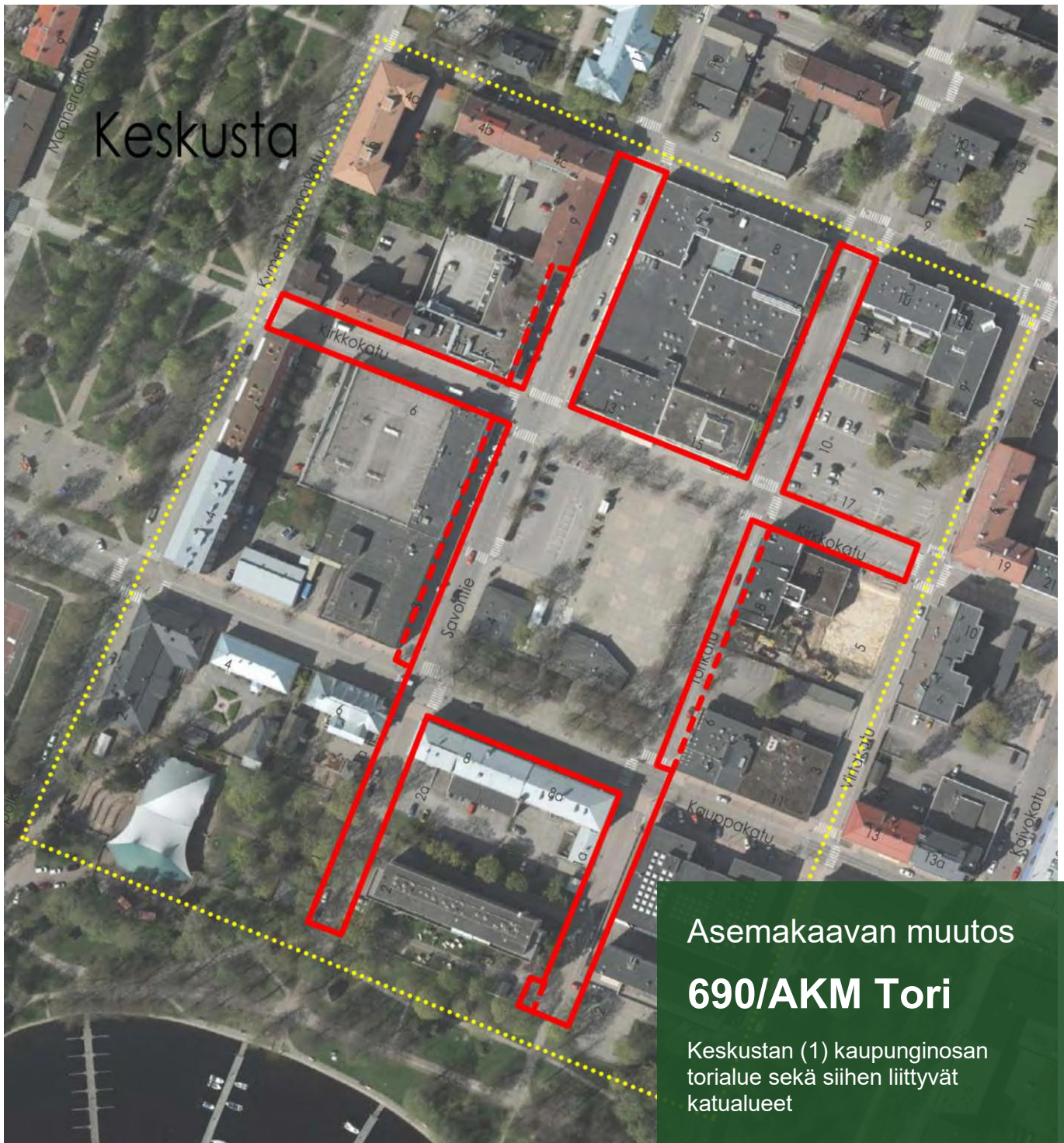
Katri Kuivalainen
kaavoitusarkkitehti
044 769 4370

Harri Kuivalainen
kaavoituspäällikkö
044 797 6907

etunimi.sukunimi@heinola.fi

Heinolan kaupunki
Tekninen toimi / Maankäyttöosasto
Rauhankatu 3, 18100 Heinola
Puh. (03) 849 30 (vaihde), kirjaamo@heinola.fi
Y-tunnus 1068892-9
www.heinola.fi

Asemakaavan muutos

690/AKM Tori

Keskustan (1) kaupunginosan torialue sekä siihen liittyvät katualueet

OSALLISTUMIS- JA
ARVIOINTISUUNNITELMA

9.9.2015,
PÄIVITETTY 24.5.2016

1 SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualue sijaitsee Heinolan ydinkeskustassa.

Asemakaavan muutos koskee Heinolan toria, siihen liittyviä katualueita ja yleisiä pysäköintialueita.

- alustava suunnittelualue ja kaavan välitön vaikutusalue KANSIKUVA
- kaavan muutosaluetta on tarkennettu valmisteluvaiheessa 24.5.2016

2 ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Kaavan tavoitteena on torin ympäristön yleissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden mahdollistaminen. Kaavahankkeen yhteydessä tutkitaan myös toriin liittyvien alueiden käytön ja voimassa olevien asemakaavojen ristiriitaisuuksia. Näitä ovat mm. Savontielle korttelialueille sijoittuvat yleiset kulkuväylät (jalkakäytävät).

Torilla tutkitaan paikoituskysymykset sekä torille sijoittuvan rakentamisen määrä, käyttötarkoitus sekä sijainti.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Kaavoituspäätös

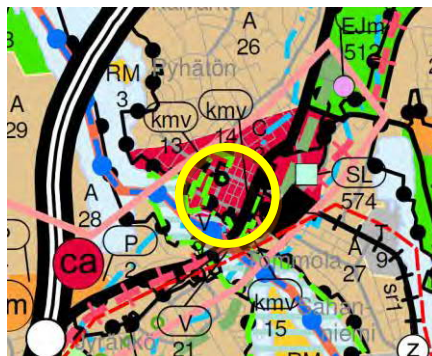
Tekninen lautakunta tekee kaavoituspäätöksen sekä kaavan vireilletulopäätöksen.

3.2 Maanomistus

Suunnittelualue on kaupungin omistuksessa lukuun ottamatta Savontien korttelialueiden osat, jotka ovat yksityisessä omistuksessa. Korttelialueiden osat on kaavan valmisteluvaiheessa rajattu pois kaavan muutosalueesta.

3.3 Maakuntakaava

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2006 suunnittelualue on osoitettu keskustatoimintojen alueena (C). Uusi maakuntakaava on valmisteilla. Nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa ei ole ehdotettu alueelle merkittäviä muutoksia.

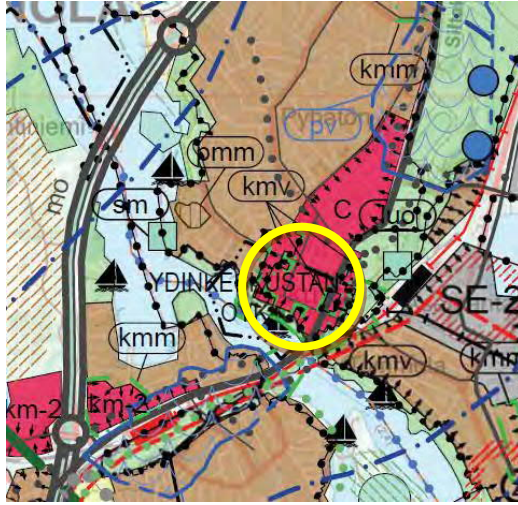

Ote maakuntakaavasta 2006, suunnittelualue sijaitsee keltaisen ympyrän keskellä.

3.4 Yleiskaava

Heinolan strateginen yleiskaava 2035

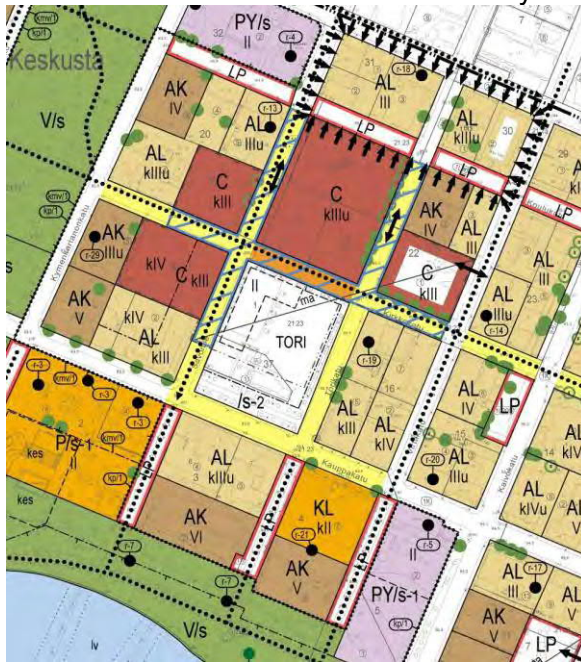
Suunnittelualue sijoittuu keskustatoimintojen ja intensiivisten palveluiden alueelle.

Ote strategisesta yleiskaavasta 2035, hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.4.2008 sekä 18.8.2014. Kaava ei ole vielä saanut lain voimaa.

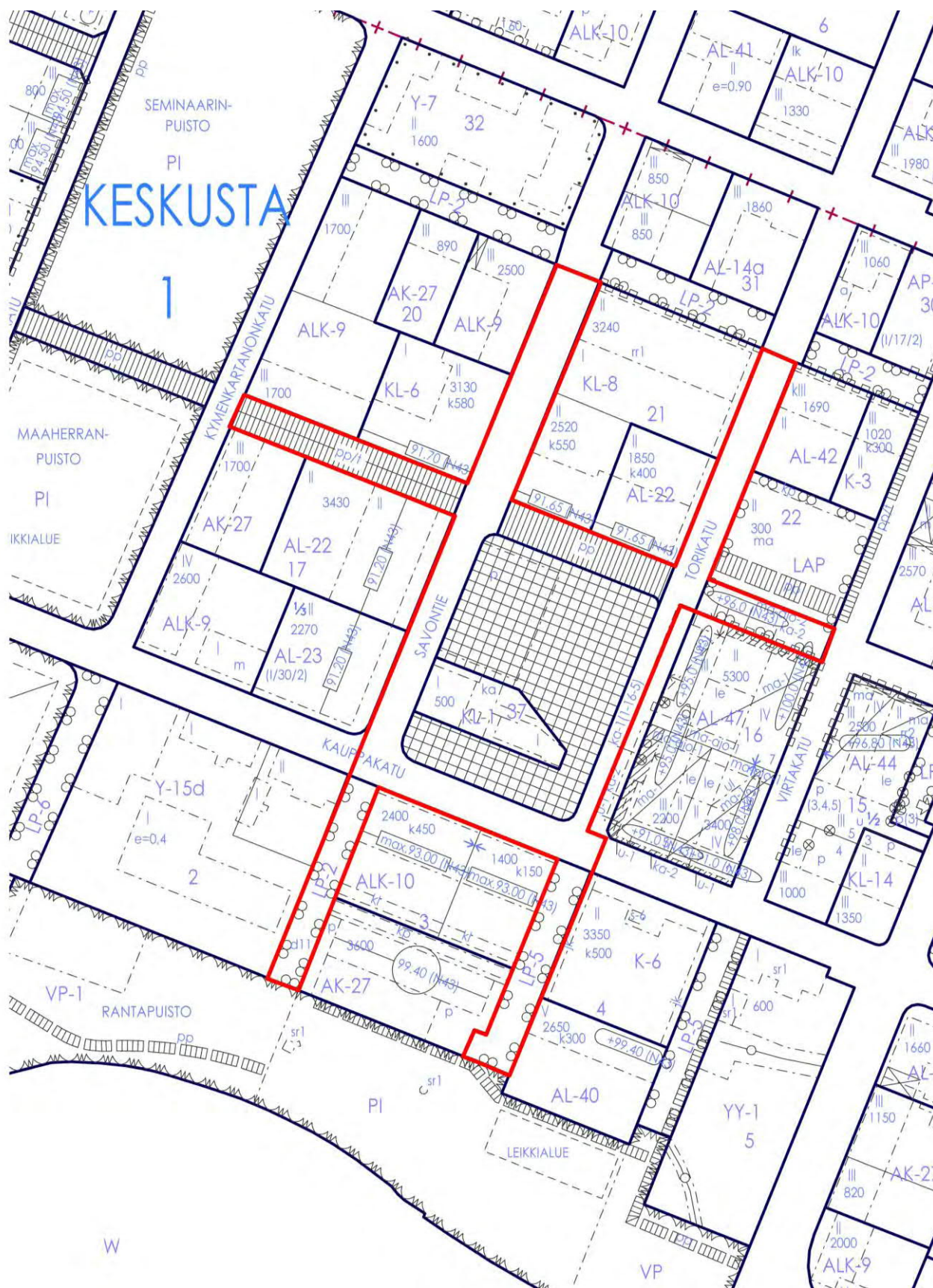
Ydinkeskustan osayleiskaava 2020

Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Heinolan ydinkeskustan osayleiskaava 2020. Torille on osoitettu ohjeellisella rajauksella kaksikerroksinen rakennusala sekä maanalainen tila torin pohjoisosaan. Kirkkokatu, Savontie ja osa Torikatua on osoitettu katualueen osana, jota voidaan muokata osana viereisten kiinteistöjen kehittämistä, esimerkiksi katualueen kattaminen ja/tai maanalainen rakentaminen. Katualueen osa tulee säilyttää julkisena katutilana. Ruutukaava-alueelle ominaiset katunäkymät on säilytettävä avoimina.

Ote Ydinkeskustan osayleiskaavasta 2020

Voimassa oleva asemakaava.

3.5 Asemakaava

Suunnittelualan voimassa oleva asemakaava koostuu eri aikaan hyväksytyistä asemakaavoista:

Toria ja valtaosaa suunnittelualan kaduista sekä kortteleita 17, 22 ja osaa korttelista 21 koskee asemakaava 250, joka vahvistettu 19.10.1978. Torialueella sijaitsevan korttelialueen (KL-1) asemakaava 317 on vahvistettu 11.5.1981. Korttelia 20 (Poppeli-talo) koskee asemakaava 431, joka on vahvistettu 23.2.1988 ja korttelin 16 edustalla Torikadun katualuetta Korttelin 16 asemakaava 635, joka on hyväksytty 12.4.2010. Savontien eteläosaa koskee ak 474 (hyv. 25.9.1989) ja Torikadun eteläosaa ak 534 (vahv. 19.2.1998).

3.6 Rakennusjärjestys

Heinolan kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 31.7.2012.

4 SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA

4.1 Alueella sijaitsevat rakennukset

Kaavamuutosalueella sijaitsee torin rakennukset: Kahvila Tori sekä toripalvelurakennus.

4.2 Ympäristö

Suunnittelualue sivuaa Heinolan kansallisen kaupunkipuiston rajausta sekä Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajausta. Suunnittelualue ei ole pohjavesialuetta.

5 OSALLISET

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 62 §:n mukaan kaavoituksen osallisia ovat ne joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osallisia ovat:

- *kaava-alueen maanomistajat ja –haltijat, asukkaat, yhdistykset, yrittäjät ja työntekijät*
- *lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset omalla toiminta-alueellaan*
- *kaupungin omat viranomaiset*
  - *tekninen lautakunta*
  - *ympäristö- ja rakennuslautakunta*
  - *Heinolan kaupungin elinvoimapalvelut*
- *muut yhteistyöviranomaiset, yhteisöt ja yritykset*
  - *Päijät-Hämeen pelastuslaitos*
  - *Keskustan kehittämissyhdistys, Heinolan KaupunkiSydän ry*
  - *Heinolan Yrittäjät*

Asianumero 69/10.02.03/2016 (4751/10.02.03/2015)

- *Heinolan kaupunginmuseo*
- *Heinola-Seura ry*
- *Itä-Hämeen matkailuyhdistys ry*
- *PHSotey*
- *Elenia Oy*
- *DNA Oy*
- *Sonera Oyj*
- *valtion viranomaiset*
  - *Hämeen ELY-keskus*
  - *Päijät-Hämeen maakuntamuseo*
- *kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia*

6 VIRANOMAISYHTEISTYS

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetetään tiedoksi Hämeen ELY-keskukseen ja sen riittävydestä keskustellaan tarvittaessa ELY:n edustajien kanssa kuukausikokouksessa.

Asemakaavan muutosluonnoksesta sekä tarvittaessa kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot asianosaisilta viranomaisilta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen.

7 SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET JA LAADITTAVAT LISÄSELVITYKSET

Kaavamutoksen vaikutuksia arvioidaan kaavaselostuksessa asiantuntija-arviointina seuraavien vaikutusten osalta:

- *Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kaupunkiympäristön laatuun*
- *Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset*
- *Kaavan vaikutukset kaupungille aiheutuviin kustannuksiin ja tuloihin*
- *Kaavan rakentamisaikaiset vaikutukset*
- *Kaavan vaikutukset tekniseen huoltoon*
- *Kaavan vaikutukset ympäristön häiriötekijöihin*

Torialueen ja keskustan katuverkon yleissuunnitelman taustaselvityksinä / -suunnitelmina tehdään Heinolan keskustan liikennesuunnitelma sekä Keskustan valaistuksen yleissuunnitelma. Yleissuunnitelma puolestaan toimii taustasuunnitelmana asemakaavan muutoksen laadinnalle.

8 KAAVOITUKSEN KULKU, TAVOITTEELLINEN AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Kaavoitusta voi seurata Heinolan kaupungin verkkosivuilla [www.heinola.fi/Asuminen ja ympäristö/Maankäyttö/Kaavoitus/Nähtävillä olevat kaavat ja rakennuskiellot](http://www.heinola.fi/Asuminen_ja_ymparisto/Maankaytto/Kaavoitus/Nahtavilla_olevat_kaavat_ja_rakennuskiellot) (Vireillä olevat kaavat, nähtävilläoloajan ulkopuolella)

Kaavamuutoksen käsittelyn aikana saadut huomautukset ja muistutukset huomioidaan ja katsotaan, aiheuttavatko ne mahdollisesti muutoksia ja tarkennuksia kaavaan. Kaavoituksen kulku, alustava aikataulu ja osallisten osallistumismahdollisuudet:

Vaihe	Ajankohta	Osallistuminen
OAS / nähtävillä ehdotukseen asti* / Tekninen lautakunta	syksy 2015	Mielipiteen esittäminen*
Valmisteluvaiheen materiaali / nähtävillä 30 pv*	kesä 2016	Mielipiteen esittäminen*
Kaavaehdotus / nähtävillä 30 pv*	syksy 2016	Muistutuksen esittäminen*
Kaupunginhallitus	syksy 2016	
Kaupunginvaltuuston hyväksymispäätös	syksy 2016	Muutoksenhakumahdollisuus kaavan hyväksymispäätöksestä Hämeenlinnan hallinto- oikeudessa

*Mielipiteet ja muistutukset tulee toimittaa nähtävilläoloaikana osoitteella Heinolan kaupunki, Rauhankatu 3, 18100 Heinola tai sähköpostilla: kirjaamo@heinola.fi. Samalla pyydämme ilmoittamaan nimenne, osoitteenne ja kaavan käsittelynumeron 690.

Osallisella on mahdollisuus esittää Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle neuvottelun käymistä OAS:n riittävydestä vielä ennen kuin kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville (MRL 64 §).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa suunnittelun kuluessa.

Kirjallisen palautteen tueksi on saatavilla kaavaote piirrosta varten.

9 OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Asemakaavoituksen lähtökohdat ja tavoitteet on esitetty tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. OAS on nähtävillä koko kaavahankkeen ajan ja siihen voidaan tehdä työn kuluessa tarvittaessa muutoksia ja täydennyksiä. Isännöitsijää pyydetään välittämään tieto kaavoituksesta yhtiönsä asukkaille ja osakkaille.

Kaavamuutoksen osallisille ilmoitetaan kirjeitse kaavan vireille tulosta ja kaavoituksen etenemisestä.

Kaavaa koskevat kuulutukset julkaistaan kaupungin ilmoitustaululla ja Itä-Häme -lehdessä. Asiakirjat (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos ja kaavaehdotus) ovat valmistuttuaan nähtävillä kaupungintalolla Teknisen toimen maankäyttöosaston suunnitteluyksikössä, Rauhankatu 3, 2. kerros ja Kirkonkylän Kyläpirtillä, Vanhatie 34 sekä kunnan verkkosivuilla

www.heinola.fi > Sähköinen ilmoitustaulu.

10 YHTEYSTIEDOT

Heinolan kaupunki / Kirjaamo / Rauhankatu 3, 18100 HEINOLA

Lisätietoja antavat:

Katri Kuivalainen, kaavoitusarkkitehti, 044 769 4370

Juha Poskela, ma. kaavoituspäällikkö, 044 769 4367

etunimi.sukunimi@heinola.fi

Heinola 10.9.2015, päivitetty 24.5.2016

Juha Poskela

vs. kaavoituspäällikkö

etunimi.sukunimi@heinola.fi

Katri Kuivalainen

kaavoitusarkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	111 Heinola	Täyttämispvm	28.08.2017
Kaavan nimi	690/Akm Tori		
Hyväksymispvm	21.08.2017	Ehdotuspvm	
Hyväksyjä	V-kunnanvaltuusto	Vireilletulosta ilm. pvm	03.10.2015
Hyväksymispykälä	22	Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus	111V210817A22		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	1,8315	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisien tilojen pinta-ala [ha]	0,6256	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	1,8315

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,8315	100,0	500	0,03	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,1140	-500
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	1,8315	100,0	500	0,03	0,1140	500
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,6256	34,2			

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	1,8315	100,0	500	0,03	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,1140	-500
KL-1	0,0000		0		-0,1140	-500
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	1,8315	100,0	500	0,03	0,1140	500
Kadut	0,8910	48,6			0,2289	
Katuauk./torit	0,6246	34,1	500	0,08	0,0794	500
Kev.liik.kadut	0,0920	5,0			-0,1249	
LP	0,2239	12,2				
LAP					-0,0694	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,6256	34,2			
ma/a-1	0,6256	100,0			

690/Akm Liite 8 Havainnekuva
yleisuunnitelman muutoksista 5.1.2017

TERASSIT

TORIMYYNTI

KIRPPUTORI

KAHVILA
TORI

LEIKKI

TORI-
PALVELU
TAKSI

SAVONTIE

TORIKATU

JALANKULKU JA PYÖRÄTIE

